

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
CENTRUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**Vznik a vývoj vybraných plaveckých sportů
v rámci novodobých olympijských her**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Lenka Metličková
Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor Tv-Te

Vedoucí práce: Mgr. Radek Zeman

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 19.dubna 2021

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

CHTĚLA BYCH TÍMTO PODĚKOVAT VEDOUCÍMU MÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE MGR. RADKOVI ZEMANOVI Z PEDAGOGICKÉ FAKULTY ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI ZA ODBORNÉ VEDENÍ A CENNÉ PŘIPOMÍNKY PŘI JEJÍM VYPRACOVÁNÍ.

1 OBSAH

2	ÚVOD.....	6
3	CÍL A ÚKOLY PRÁCE.....	7
3.1	CÍL PRÁCE.....	7
3.2	ÚKOLY PRÁCE.....	7
3.3	METODIKA PRÁCE.....	7
4	HISTORIE OLYMPISMU.....	8
4.1	HISTORIE OH V ANTICE.....	8
4.2	NOVODOBÉ OLYMPIJSKÉ HRY.....	9
4.2.1	MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR.....	10
4.2.2	OLYMPIJSKÉ SYMBOLY.....	10
4.3	HISTORIE ČESKÉHO OLYMPISMU.....	12
4.3.1	ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR.....	12
5	VÝVOJ PLAVÁNÍ A PLAVECKÝCH SPORTŮ.....	14
5.1	SVĚTOVÝ VÝVOJ.....	14
5.1.1	PLAVECKÉ SOUTĚŽE NA OLYMPIJSKÝCH HRÁCH.....	15
5.1.2	MEZINÁRODNÍ FEDERACE.....	16
5.2	VÝVOJ V NAŠICH ZEMÍCH.....	16
5.2.1	ORGANIZACE PLAVECKÉHO SPORTU A PLAVECKÉ SOUTĚŽE.....	17
5.3	PLAVÁNÍ JAKO SOUČÁST JINÝCH SPORTŮ.....	18
6	PLAVÁNÍ A PLAVECKÉ SPORTY NA OLYMPIJSKÝCH HRÁCH.....	20
6.1	I. OLYMPIJSKÉ HRY – ATHÉNY 1896.....	20
6.2	II. OLYMPIJSKÉ HRY – PAŘÍŽ 1900.....	21
6.3	III. OLYMPIJSKÉ HRY – ST. LOUIS 1904.....	22
6.4	IV. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 1908.....	24
6.5	V. OLYMPIJSKÉ HRY – STOCKHOLM 1912.....	26
6.6	VI. OLYMPIJSKÉ HRY – BERLÍN 1916.....	29
6.7	VII. OLYMPIJSKÉ HRY – ANTVERPY 1920.....	29
6.8	VIII. OLYMPIJSKÉ HRY – PAŘÍŽ 1924.....	31
6.9	IX. OLYMPIJSKÉ HRY – AMSTERDAM 1928.....	34
6.10	X. OLYMPIJSKÉ HRY – LOS ANGELES 1932.....	36
6.11	XI. OLYMPIJSKÉ HRY – BERLÍN 1936.....	38
6.12	XII. OLYMPIJSKÉ HRY – TOKIO 1940 A XIII. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 1944.....	41
6.13	XIV. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 1948.....	41
6.14	XV. OLYMPIJSKÉ HRY – HELSINKI 1952.....	43
6.15	XVI. OLYMPIJSKÉ HRY – MELBOURNE 1956.....	46
6.16	XVII. OLYMPIJSKÉ HRY – ŘÍM 1960.....	48
6.17	XVIII. OLYMPIJSKÉ HRY – TOKIO 1964.....	51
6.18	XIX. OLYMPIJSKÉ HRY – MEXIKO 1968.....	54
6.19	XX. OLYMPIJSKÉ HRY – MNICHOV 1972.....	56
6.20	XXI. OLYMPIJSKÉ HRY – MONTREAL 1976.....	59
6.21	XXII. OLYMPIJSKÉ HRY – MOSKVA 1980.....	62
6.22	XXIII. OLYMPIJSKÉ HRY – LOS ANGELES 1984.....	64
6.23	XXIV. OLYMPIJSKÉ HRY – SOUL 1988.....	67
6.24	XXV. OLYMPIJSKÉ HRY – BARCELONA 1992.....	70
6.25	XXVI. OLYMPIJSKÉ HRY – ATLANTA 1996.....	73
6.26	XXVII. OLYMPIJSKÉ HRY – SYDNEY 2000.....	77

6.27 XXV. OLYMPIJSKÉ HRY – ATHÉNY 2004	80
6.28 XXIX. OLYMPIJSKÉ HRY – PEKING 2008.....	84
6.29 XXX. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 2012.....	87
6.30 XXXI. OLYMPIJSKÉ HRY – RIO DE JANEIRO 2016.....	91
6.31 XXXII. OLYMPIJSKÉ HRY – TOKIO 2020	94
6.32 STRUČNÝ PŘEHLED ZMĚN	95
7 DISKUZE.....	98
8 ZÁVĚR.....	100
9 RESUMÉ.....	101
10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	102
11 SEZNAM TABULEK.....	105

2 ÚVOD

Jako téma své diplomové práce jsem si zvolila historický přehled vývoje vybraných plaveckých sportů, především tedy plavání, v rámci novodobých olympijských her. Plavání patří k jednomu z nejstarších sportů. Historie tohoto sportu je od samých začátků rozmanitá a nese si s sebou velice zajímavý vývoj, který jsem se v této kvalifikační práci snažila co nejlépe popsat a shrnout.

Práce je rozdělena do jednotlivých kapitol. V úvodu se stručně věnuji obecné historii olympijských her od jejich úplného počátku. Poté následuje kapitola, ve které se věnuji vývoji především plavání, ale i vybraných plaveckých sportů, a to jak ve světě, tak i v našich zemích. V této kapitole také naleznete vývoj jednotlivých technik plaveckých způsobů.

Stěžejní část této diplomové práce se ukrývá v další kapitole, ve které se čtenář seznámí postupně se všemi letními olympijskými hrami od roku 1896 až do roku 2016. Každé olympijské hry mají svou podkapitolu. V úvodu této podkapitoly je stručný popis místa a doby, případně významné události, které se na dané olympiádě staly. V další části se zabývám konkrétně plaváním a plaveckými sporty a v poslední části je k vidění tabulka disciplín, které byly na programu olympijských her a samozřejmě i jejich vítězové.

3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

3.1 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem této práce je vytvořit přehled o historii plavání a plaveckých sportů v průběhu olympijských her.

3.2 ÚKOLY PRÁCE

Ke splnění cíle jsem si stanovila následující úkoly:

- Shromáždit optimum informací z dostupné literatury o olympijských hrách a o historii plavání a plaveckých sportů.
- Následně informace analyzovat, vymezit období před novodobými olympijskými hrami a období novodobých olympijských her.
- Vytvořit základní představu o historii olympijských her a popsat vývoj plavání v rámci novodobých olympijských her
- Vytvořit chronologicky seřazený přehled vývoje plavání v rámci novodobých her.

3.3 METODIKA PRÁCE

K zachycení vývoje plavání a plaveckých sportů v rámci novodobých olympijských her v chronologické posloupnosti je použita metoda historická. Podstatou je srovnávání informací a obecných závěrů, ke kterým došly historické vědy. Účelem je získání přehledu o vývoji sledovaného celku. Cílem této metody je zobrazit celek v jeho hlavních rysech tak, aby bylo možno lépe a přehledněji proniknout k jeho poznání, struktuře a vývojovým tendencím.

Vzhledem k charakteru mé práce lze s určitostí hovořit o použitých metodách. Jako převažující metodu jsem použila kritickou analýzu pramenů – nashromáždila jsem určité množství informací vhodných pro mou práci. Tyto informace jsem získávala z různých publikací, internetových zdrojů, odborných článků a kvalifikačních prací. Z nashromážděných informací jsem vybrala ty nejvhodnější a nejdůležitější a následně s nimi pracovala při tvoření mé práce.

4 HISTORIE OLYMPISMU

4.1 HISTORIE OH V ANTICE

Jak už tomu v historii událostí bývá, jsou i počátky antických olympijských her opředeny mýty. Podle archeologických nálezů je pravděpodobné, že již před prvními oficiálními olympijskými hrami, které jsou doloženy v roce 776 př. n. l., se v Olympii konaly sportovní soutěže, avšak pouze lokálního významu.¹

Olympijské hry se konaly jednou za čtyři roky na počest boha Dia. Místem pro konání olympijských her bylo město Olympie, které vybudovali Řekové na Peloponésském poloostrově. Od názvu města a svatyně se odvíjí i název sportovních her. Období mezi hrami, to znamená od počátku jedné her do začátku her následujících, se nazývá Olympiáda (řecky *olympias*). Po dobu konání her byl vyhlášen posvátný mír *Ekecheiriá* (ruce pryč od zbraní). Mír trval celý měsíc a zabezpečoval klidný příjezd a odjezd všech účastníků her.²

Rozsah sportovních disciplín se postupně rozvíjel od jediné disciplíny až po několikadenní klání v době největšího rozkvětu (468-400). V této době hry trvaly 5-6 dní, kdy se soutěžilo celkem v 18 olympijských soutěžích. První a poslední den her byl věnován obětí Diovi, v ostatních dnech se závodilo. Mezi olympijské soutěže se od počátku řadily atletické disciplíny, následně se program rozšiřoval o zápas, pětiboj, box, závod na dvoukolových vozech s koňským spřežením, závod jezdců na koních, běh těžkooděnců se štítem a přilbou. Postupně k těmto uvedeným disciplínám přibývaly různé varianty jezdeckých soutěží.

Antická tělesná kultura byla vymezena spíše jen pro mužskou část svobodného obyvatelstva. Ženy byly vylučovány z olympijských her – nemohly na nich závodit, ale ani přihlížet jako diváci. Od roku 632 př. n. l. se mohli zúčastnit i dorostenci (chlapci). Her se mohl zúčastnit každý bezúhonný občan, který prošel alespoň 10měsíčním výcvikem a prokázal dostatečnou úroveň pro olympijské zápolení.

Olympijské slavnosti trvaly 1169 let. Konaly se celkem tedy 293krát. Poslední konané hry, o kterých se dochovala zpráva, se tradují do roku 393 n.l. Důvodem ukončení

¹ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7.

² GREXA, Ján a STRACHOVÁ, Milena. *Dějiny sportu: přehled světových a českých dějin tělesné výchovy a sportu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 235 s. ISBN 978-80-210-5458-5.

konání olympijských her bylo rozdělení říše, kdy západní část přijala nové oficiální náboženství, křesťanství. To tvrdě bojovalo proti přežitkům pohanství. Římský císař Theodosius vydal roku 394 n. l. dekret, kterým byly pohanské olympijské hry zakázány.³

4.2 NOVODOBÉ OLYMPIJSKÉ HRY

Od vydání dekretu, kterým byly olympijské hry zrušeny, až k pařížskému kongresu v roce 1894, který na návrh francouzské barona Pierre de Coubertina olympijské hry obnovil, uplynulo plných 1500 let, tedy patnáct století. Za tento časový úsek společnost prošla složitým vývojem. Během této doby se stále více objevovaly zmínky o olympijských hrách a docházelo i k několika pokusům o jejich praktické napodobení. K prvnímu vážnějšímu pokusu se odhodlal Robert Dover ve střední Anglii, který roku 1604 uspořádal Anglické olympijské hry, které se konaly každoročně opakovaly téměř sto let. O další pokus se zasloužil kníže Leopold Friedrich, který v letech 1772-1779 pořádal na svém panství v Desavě vždy v den narozenin své manželky slavnosti s programem starověkých olympijských her. Podobných pokusů zaznamenává historie celou řadu. Volání po obnově olympijských her se začala množit a stále se čekalo na ten pravý hlas. Ten přišel s mužem, jehož jméno bude vždy spojováno se zrodem novodobých olympijských her, Pierrem de Coubertinem. Po všech možných pokusech o obnovu byl první, kdo pochopil tuto myšlenku ve všech souvislostech a v kontextu moderní doby a kdo jí následně dokázal realizovat.

Pierre de Coubertin po několika krocích, které uspořádal k obnově olympijských her, byl pověřen uspořádáním mezinárodního kongresu, který by vyřešil problém amatérismu ve sportu. Uspořádal program a kongres nazval „Kongres pro obnovení olympijských her“. Byl zahájen 16.června 1894 ve velkém amfiteátru Sorbony. Samotný průběh kongresu dal Coubertinovi za pravdu a 23.června se jednomyslně odhlasoval návrh na obnovení her. Nejvíce zájmu vzbudila otázka stanovení místa a termínu konání her. Coubertin navrhoval rok 1900 v Paříži, to se ale kongresu zdálo příliš vzdálené. Bikelás (delegát Panhelénské tělocvičné jednoty) přišel s návrhem konání her v Athénách, jako symboliku návaznosti moderních olympijských her na jejich antický vzor a zároveň tak

³ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7.

vyslovit dík řeckému národu za velký příklad, který dali jeho předkové celému lidstvu. Kongres tedy rozhodl, že I. hry se budou konat už roku 1896 v Athénách.⁴

4.2.1 MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR

Závěrečným dnem kongresu, tedy 23. června 1894, byl ustanoven Mezinárodní olympijský výbor, který měl za úkol řídit všechny náležitosti olympionismu. Roku 1894 jmenoval Pierre de Coubertin první dvanáctičlenný Mezinárodní olympijský výbor, mezi jehož členy v té době patřil i český profesor Jiří Guth, který se v roce 1920 stal generálním tajemníkem MOV a po roce 1921 členem první exekutivy MOV. Členem výboru byl až do své smrti v lednu 1943.

Jako první stál v čele výboru na pozici předsedy Demetrius Vikelás a to v letech 1894-1896, následně jeho místo přebíral Pierre de Coubertin, který na své pozici vydržel až do roku 1925. Od založení MOV se v čele vystřídal 9 předsedů. Současný předseda byl zvolen v roce 2013 a je jím Thomas Bach z Německa.

Mezinárodní olympijský výbor má sídlo ve švýcarském městě Laussane. V současné době patří k Mezinárodnímu olympijskému výboru 205 národních olympijských výborů.⁵

4.2.2 OLYMPIJSKÉ SYMBOLY

Olympijské symboly jsou nedílnou součástí olympionismu. Mají za úkol zjednodušeně vyjádřit olympijské ideály a jejich univerzalitu a umožnit tak jejich široké pochopení bez ohledu na geografickou příslušnost, kulturu, vzdělání aj.

4.2.2.1 OLYMPIJSKÝ SYMBOL

Neodmyslitelným, hlavním a nejvyšším symbolem, který znají snad všichni, je obrazec, který je tvořen pěti vzájemně propletenými kruhy (zleva doprava nahoře modrý,

⁴ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7.

⁵ Olympic.cz > Mezinárodní olympijský výbor. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/text/24--mezinarodni-olympijsky-vybor>

černý a červený, dole žlutý a zelený). Vzájemně propletené kruhy symbolizují svět spojovaný olympijskou myšlenkou. Každá barva kruhu reprezentuje jeden kontinent. Modrý kruh – Evropa, černý kruh – Afrika, červený kruh – Amerika, žlutý kruh – Asie, zelený kruh – Austrálie Oceánie.

4.2.2.2 OLYMPIJSKÁ VLAJKA

Vlajka má podobu bílého obdélníku, ve kterém je umístěn symbol olympismu neboli pět vzájemně propojených kruhů. Poprvé se objevila v roce 1920 na VII. hrách v Antverpách. Vztyčení vlajky je důležitý akt zahajovacího ceremoniálu her, při slavnostním zakončení her se vlajka stahuje.

4.2.2.3 OLYMPIJSKÉ HESLO

„Citius, Altius, Fortius“ neboli rychleji, výše, silněji... je heslo jejímž autorem je samotný Pierre de Coubertin a vyjadřuje poselství MOV ke všem, kdo náleží k olympijskému hnutí, které usiluje o neustálý pokrok.

4.2.2.4 OLYMPIJSKÝ OHEŇ, OLYMPIJSKÁ POCHODEŇ, OLYMPIJSKÁ ŠTAFETA

Oheň se stává symbolem naděje, která lidi spojuje, představuje obraz vítězství, ducha, světlo pro všechny. Toto symbolizuje také olympijský oheň, který se poprvé objevil v roce 1928 na olympijských hrách v Amsterdamu. Cesta olympijského ohně začíná v antické Olympii, kde se při slavnostním ceremoniálu zapaluje slunečními paprsky. Oheň se poté přenáší v podobě olympijské pochodně do místa konání OH. Zapálení v dějišti her je součástí zahajovacího ceremoniálu a při ceremoniálu závěrečném dochází k jeho uhasínání. Přenášení ohně v podobě olympijské pochodně se uskutečňuje jako olympijská štafeta, která vyjadřuje poselství generací, přenos ohně z generace na generaci, nejmladší nesou naději lidskosti. V roce 1936 doneslo za 12 dní 3075 běžců poprvé oheň z Olympie do Berlína.

4.2.2.5 OLYMPIJSKÁ HYMNA

Hudbu hymny složil Řek Spyros Samaras na slova dalšího Řeka Kostise Palamase jako kantátu pro olympijské hry v Athénách v roce 1896. Jako oficiální hymnu ji MOV schválil v roce 1958.

4.2.2.6 OLYMPIJSKÝ EMBLÉM

Pod tímto označením se chápe integrovaný vzor spojující či kombinující olympijské kruhy s dalšími prvky, jako např. státními vlajkami nebo jinými symboly. Použití emblému musí přispívat k rozvoji olympijského hnutí, nemělo by být na újmu jeho důstojnosti. Každý emblém musí být schválený MOV. Z právního hlediska je olympijským emblémem také maskot olympijských her.

4.2.2.7 OLYMPIJSKÝ CEREMONIÁL

Jedná se o soubor stanovených obřadů, které mají silný emotivní charakter, vyjadřují a ztvárňují mnohé olympijské myšlenky a principy. Mezi ceremoniály patří: zahajovací ceremoniál olympijských her, závěrečný ceremoniál olympijských her, rozdělení cen na olympijských hrách, zapalování ohně, štafeta a transport ohně.⁶

4.3 HISTORIE ČESKÉHO OLYMPISMU

4.3.1 ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR

Český olympijský výbor, zkratkou tedy ČOV, byl založen 18. května 1899 na popud dr. Jiřího Gutha – Jarkovského, který byl člen Mezinárodního olympijského výboru, a Josefa Rösslera – Ořovského. Tento orgán měl sloužit jako výbor pro zajištění účasti na II. olympijských hrách v Paříži roku 1900. Český olympijský výbor se ale přeměnil na stálý orgán českého sportu a patří tedy mezi vůbec nejstarší národní olympijské výbory trvalého charakteru. Ve výboru bylo každé sportovní odvětví zastoupeno dvěma delegáty. Na V. olympijském kongresu v Paříži roku 1914 se podařilo vídeňské vládě spolu se

⁶ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7.

spojeneckým Německem vyloučit Čechy jako samostatný subjekt a naši sportovci mohli na olympijských hrách startovat pouze pod vlajkou habsburské monarchie. Vzhledem k vypuknutí války byla činnost Českého olympijské výboru na podzim 1916 úředně zastavena. Své nové působení výbor zahájil 31.10.1918 jako Československý olympijských výbor. V průběhu dalších let se Československý olympijský výbor stal konkurentem pro Československou obci sportovní, která byla roku 1927 nahrazena Československým všesportovním výborem. Při příležitosti VIII. olympijského kongresu v Praze roku 1925 se Československý olympijský výbor těšil velkému uznání ze strany Mezinárodního olympijského výboru, a to především zásluhou Jiřího Gutha. Roku 1933 přijal Československý olympijský výbor nové stanovy, které přesněji vymezovaly jeho kompetence. Postupně se zakládaly různé technické komise s odborným vedením. Další zasedání Mezinárodního olympijské výboru v Praze, v pořadí již 79., se konalo v červnu 1977. Dne 21. prosince 1992 došlo k přejmenování zpět na původní název Český olympijský výbor, o dva dny dříve již vznikl Slovenský olympijský výbor. Mezi předsedy Českého olympijského hnutí patřila i Věra Čáslavská, nebo například Milan Jirásek. Za dobu působení ČOV se vystříдалo 12 předsedů a současným předsedou je od roku 2012 Jiří Kejval.⁷

⁷ Olympic.cz > Historie. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/text/25--historie>

5 VÝVOJ PLAVÁNÍ A PLAVECKÝCH SPORTŮ

Z období prvobytně pospolné společnosti nemáme žádné doklady o vztahu člověka k plavání. Nicméně na základě studia života kmenů žijících na úrovni prvobytně pospolného člověka lze předpokládat, že plavání patřilo k základním pohybovým dovednostem stejně jako běh, chůze, házení apod. Tyto dovednosti byly existenční nutností člověka pro boj s přírodou a nepřítelem. Lze předpokládat, že v této době člověk ve vodě napodoboval pohyby zvířat, to znamená, že hrabal a někdy i se střídavým nebo současným vytahováním paží.⁸

5.1 SVĚTOVÝ VÝVOJ

Pokud přeskočíme obecnou historii plavání od jeho počátků a zaměříme se na historii vyloženě již sportovního plavání, ocitneme se v roce 1810, kdy anglický básník a šlechtic Lord George Gordon Byron přeplaval Dardalenskou úžinu, aby si ověřil pravdivost řecké báje o Leandrově, který tuto úžinu přeplavával každý večer za svou milenkou Hérou. Počátky sportovního plavání byly těsně spjaty spíše s vytrvalostními výkony. O několik let později, přesněji v roce 1875, zdolal anglický kapitán Matthew Webb kanál La Manche v čase 21 hodin a 45 minut, čímž vhodil rukavici a stal se tak výzvou dalším následovníkům. V polovině 60. let 19. století začaly v Anglii vznikat první plavecké kluby. Anglie, největší koloniální mocnost a nejvyspělejší průmyslová země té doby, se tak stala kolébkou sportovního plavání. Lord Byron ovlivnil na dlouhá léta vývoj světového plavání. Muži a ženy různého věku překonávali mořské průlivy v snaze dosáhnout nejlepšího výkonu.

Společně s rozvojem míčových her se rozvíjelo i vodní pólo, jehož první utkání bylo sehráno v roce 1869 v Anglii. Skoky do vody byly původně spíše ukazatelem projevu odvahy, nicméně na přelomu století se začala budovat a standardizovat skokanská zařízení a středem zájmu se stal způsob a estetické provedení skoku. Velkou oblibu mělo tehdy také potápění, které se dnes ubírá svou vlastní cestou. V současnosti pod pojmem sportovní plavání myslíme tyto sporty: plavání, synchronizované plavání, skoky do vody,

⁸ HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.

dálkové plavání, zimní plavání, soutěže masters. Zvláštní postavení má vodní pólo a potápění.⁹

5.1.1 PLAVECKÉ SOUTĚŽE NA OLYMPIJSKÝCH HRÁCH

Význam sportovního plavání byl oceněn tím, že tento sport byl zařazen již na I. olympijské hry v Athénách v roce 1896. Tehdy se závodilo pouze v disciplíně „plavání“ a byla určena jen délka tratě, která se měla jakkoliv překonat. Každý plaval jak uměl. V průběhu let ale vyšlo najevo, že jednotlivé způsoby plavání jsou různě rychlé a vzhledem k tomu, že to bylo v rozporu se zásadami sportovní etiky, přistoupilo se v k jejich oddělení. V roce 1900 se tedy poprvé soutěžilo ve znaku a v roce 1904 v plavání na prsou. Program olympijských her se v průběhu let měnil a formoval. Objevovaly se i disciplíny, které se v dnešní době jeví jako kuriozita. Jednou takovou disciplínou byl například start se splýváním, tehdy nejlepší výkon dosahoval přibližně 19,05m. V roce 1912 se poprvé zúčastnily plaveckých soutěží ve Stockholmu také ženy, a to v disciplíně volný způsob. V případě žen bylo plavání ve znaku a na prsou zařazeno až v roce 1924. V šedesátých letech se plavecký program rozrostl o další disciplíny a přibyl nový plavecký způsob motýlek. Plavání tak bylo zařazeno mezi sporty s největším počtem udělovaných medailí.

Skoky do vody si procházely dlouhým vývojem. Od roku 1904 probíhala soutěž mužů ve skocích z třímetrového prkna, ženy v této disciplíně soutěžily až od roku 1920. V roce 1908 (ženy 1912) se poprvé soutěžilo ve skocích z věže. Již v roce 1912 (ženy 1928) dostaly skoky z věže dnešní podobu.

Vodní pólo bylo zařazeno na program olympijských her v roce 1900 a synchronizované plavání se dočkalo zařazení na program OH v roce 1984.¹⁰

⁹ HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.

¹⁰ HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.

5.1.2 MEZINÁRODNÍ FEDERACE

Mezinárodní plavecká federace FINA (Fédération Internationale de Natation Amateur) byla založená roku 1908 v londýnském hotelu Manchester a sídlo má stejně jako MOV ve švýcarském Lausanne. Mezi zakládající členy patří svazy Belgie, Velká Británie, Dánska, Finska, Francie, Německa, Maďarska a Švédska. Jde o mezinárodní federaci sdružující národní svazy plaveckých sportů. Založení této federace představovalo položení základu soutěžení v mezinárodním měřítku. V průběhu vývoje byly v rámci FINA zřízeny i vlastní komise skoků do vody (1928), vodního póla (1928) a synchronizovaného plavání (1956). V mezinárodních řídicích orgánech zaujímal významné místo československý zástupce Ing. L. Hauptman z jehož popudu byla například založena skokanská komise. Za zásluhy byl v roce 1954 jmenován čestným předsedou FINA a vyznamenán zlatou plaketou. Současným prezidentem FINA je Dr. Julio Maglione z Uruguaye.

Roku 1927 byla ve městě Bologna založena evropská plavecká liga LEN (Ligue Européenne de Natation), která má na starost pořádání mistrovství Evropy, která se konají mezi olympijskými hrami. Nyní má sídlo v Lucemburku.¹¹

5.2 VÝVOJ V NAŠICH ZEMÍCH

Pokud budeme hovořit o plavání jako o organizovaném výcviku a sportovním soutěžení na našem území, dostaneme se až do období první poloviny 19. století. V roce 1845 se při příjezdu prvního parního vlaku konaly první plavecké závody na Vltavě, které měly převážně exhibiční charakter. Roku 1810 byl založen plavecký odbor v klubu AC Praha, kde bylo zavedeno i závodní „plování“.

První veřejné zemské závody v plování na Vltavě se konaly roku 1895. O rok déle, tedy v roce 1896 bylo uspořádáno první mistrovství zemí koruny České na 2000 metrů. Toto mistrovství se opakovalo každoročně až do roku 1900 jako závody s mezinárodní účastí. Při 5. sokolském sletu roku 1905 se poprvé konal závod na 100 m který vyhrál

¹¹ HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.

Miloslav Doucha z Prahy v čase 1:24,5. V průběhu následujících let vznikaly plavecké kluby v Plzni, Brně, Ostravě, Košicích, Bratislavě apod.

Vodní pólo si v našich zemích přišlo na své až roku 1914, kdy byl 5.července sehrán první zápas podle pravidel na rybníku blanických ledáren mezi AC Spartou a SK Podolí. Toto utkání bylo neveřejné a skončilo 0:0. O týden později se utkání opakovalo tentokrát i za přítomnosti veřejnost. Na utkání, které skončilo výsledkem 3:0 pro Spartu, se sešlo 4000 diváků.¹²

Kolem roku 1920 začaly probíhat i první soutěže ve skocích z prkna. Centrem skoků do vody byla Praha. Od roku 1930, kdy se zřídil plavecký stadion na Barrandově, byly do programu mistrovství zařazeny i skoky z věže.¹³

Co se týče synchronizovaného plavání, tak první klub v uměleckém plavání v ČSSR vznikl v 50. letech v Brně, konkrétně roku 1956. Tehdy se synchronizované plavání netěšilo takové oblibě jako plavání nebo vodní pólo. Postupně vznikaly nové oddíly synchronizovaného plavání, nejdříve v Čechách a poté i na Slovensku. V roce 1974 byla vydána u nás první pravidla a začínaly se konat oddílové, městské a krajské soutěže. První přebor České republiky se konal v roce 1983.¹⁴

5.2.1 ORGANIZACE PLAVECKÉHO SPORTU A PLAVECKÉ SOUTĚŽE

Československý amatérský plavecký svaz (ČsAPS) byl založen 19. ledna 1919 na popud významného propagátora plavectví Viléma Makovičky. Tehdejší množství založených plaveckých oddílů už si to vyžadovalo. Vilém Makovička se zároveň stal prvním předsedou svazu. Do vzniku ČsAPS měla na starost odbory plavecký klubů plavecká komise při České amatérské atletické unii (ČAAU). ČsAPS se v roce 1920 stal jako jediný představitel československého plavectví členem FINA.

Od roku 1919 se pořádaly každoročně mistrovství republiky v plavání, vodním pólu (1919) a skocích do vody (1920). Díky výstavbě krytých bazénů se začínala tvořit tradice i

¹² HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.

¹³ NOVÁKOVÁ, Alice. *Plavecké sporty v České republice v letech 1961 - 1975*. 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Plavecké sporty. Vedoucí práce Miler, Tomáš.

¹⁴ NOVÁKOVÁ, Alice. *Plavecké sporty v České republice v letech 1961 - 1975*. 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Plavecké sporty. Vedoucí práce Miler, Tomáš.

zimního mistrovství. Následně se otevřely dveře i mistrovství družstev, které se konalo poprvé v roce 1954. Na tyto závody navázala plavecká liga, což je dlouhodobá soutěž družstev.

Rok 1927 byl mezníkem při výstavbě plaveckých zařízení, neboť v tomto roce byl v Praze otevřen moderní, krytý, 25 m dlouhý bazén. Nicméně tento bazén byl z důvodu nízké rentabilnosti po deseti letech uzavřen. Značný rozvoj ve výstavbě bazénů nese rok 1965, kdy bylo postaveno více krytých vnitřních bazénů než za období první republiky. První 50metrový bazén byl otevřen v roce 1963 v Žilině.¹⁵

5.3 PLAVÁNÍ JAKO SOUČÁST JINÝCH SPORTŮ

Na dlouhém seznamu sportovních odvětví jsou i sporty, kde je plavání součástí sportovního výkonu. Mezi takové sporty patří triatlon, moderní pětiboj a kvadriatlon.

Triatlon je individuální sport, který je tvořen třemi částmi-plavání, jízda na kole a běh. Tyto části na sebe navazují ve stanoveném pořadí a závodník je musí absolvovat bez přestávky ihned za sebou. Závodníci mění svou výstroj mezi jednotlivými disciplínami. V triatlonu se rozlišuje pět kategorií závodu -> Sprint (750m plavání, 20 km cyklistiky a 5 km běh), krátký (olympijský) triatlon (1,5 km plavání, 40 km cyklistiky a 10 km běh), střední (1,9 km plavání, 90 km cyklistiky a 21,1 km běh), dlouhý (4 km plavání, 120 km cyklistiky a 30 km běh) a poslední kategorie je tzv. Ironman (3,8 km plavání, 180 km cyklistiky a běžecký maraton 42,2 km).¹⁶

První oficiální „veřejný“ závod v triatlonu byl v roce 1974 a jednalo se o první ročník Mission Bay Triatlon, který se skládal ze 6 mil běhu, 5 mil jízdy na kole a 500 yardů plavání. Na olympijském programu je triatlon poměrně novým sportem. Poprvé byl k vidění na olympijských hrách v Sydney roku 2000. Jak je již výše zmíněno, olympijská podoba triatlonu zahrnuje 1500 m plavání, 40 km cyklistiky a 10 km běh.¹⁷

¹⁵ HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.

¹⁶ Olympic.cz > Triatlon. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 16.04.2021].

Dostupné z: <https://www.olympic.cz/sport/28--triatlon>

¹⁷ FORMÁNEK, Jaroslav. *Triatlon: historie, trénink, výsledky*. Praha: Olympia, 2003. ISBN 80-7033-567-X.

Moderní pětiboj má kořeny v historii hlouběji. Již v antických hrách se soutěžilo v tzv. pětiboji, kde součástí této disciplíny byl běh, skok, zápas a dvě vrhačské disciplíny. Tehdy ještě plavání součástí nebylo. V novodobých olympijských hrách bylo možné vidět moderní pětiboj od roku 1912 na olympijských hrách ve Stockholmu. Tehdy ve složení: jízda na koni (cross-country 5000 m), plavání (300 m), šerm, přespolní běh (4000 m) a střelba na figurínu. Pro ženy se tento sport na olympijských hrách zpřístupnil až v Sydney roku 2000. Dnešní podoba moderního pětiboji se o tolik neliší -> šerm, plavání na 200 m volným způsobem, parkur na koni a kombinace střelby a běhu (běh 4x800 m, střelba z laserové pistole 4x5 terčů).¹⁸

Méně známější sporty, kde je plavání součástí a nejsou na programu olympijských her, jsou aquatlon a kvadriatlon. Aquatlon je složen z bazénového plavání a běhu. Závodníci nejdříve plavou a ihned na to následuje běh na různé vzdálenosti. Kvadriatlon, jak již napovídá název, je odnož triatlonu s tím rozdílem, že zde se přidala ještě disciplína v podobě jízdy na kajaku. Kategorie závodu v kvadriatlonu se rozděluje na sprint, střední a dlouhý kvadriatlon.

¹⁸ SVOBODA, David. Historický vývoj moderního pětiboje na olympijských hrách. Praha, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. Vedoucí práce Kovářová, Lenka.

6 PLAVÁNÍ A PLAVECKÉ SPORTY NA OLYMPIJSKÝCH HRÁCH

6.1 I. OLYMPIJSKÉ HRY – ATHÉNY 1896

Olympijské hry v Athénách se konaly od 6. dubna 1896 do 15. dubna 1896. Zúčastnilo se 311 mužů ze 13 zemí. Na těchto hrách se závodilo v 9 sportech, z čehož olympijský program tvořilo 43 disciplín. Čeští sportovci své zastoupení v Athénách neměli. Zúčastnil se pouze dr. Jiří Guth-Jarkovský, který byl od roku 1894 členem Mezinárodního olympijského výboru.¹⁹

Závody v plavání se konaly v mořské zátocě Pireu v jediný den. Tehdy mělo plavání na programu 4 disciplíny – 100 m volný způsob, 500 m volný způsob, 1200 m volný způsob a 100 m volný způsob námořníků. Závod na 100 a 1200 m volným způsobem vyhrál tehdy osmnáctiletý Maďar Alfréd Hajós, který se jako zkušený plavec předvedl už na Mistrovství Evropy v roce 1895. Tento závodník na olympiádě prokázal, že má i bystrou hlavu. Na vytrvalostní závod 1200 m, který se mimo jiné plaval pouze po hodinové přestávce po závodě 100 m, si natřel celé tělo lojem, který ho chránil před chladem. V závodě na 500 m volný způsob startovali pouze tři závodníci, z čehož dva byli rakouští reprezentanti. Víteztví na této trati patřilo rakouskému plavci Paulu Neumannovi. Čtvrtá plavecká disciplína na 100 m byla vyhrazena pouze námořníkům. Z původně 11 přihlášených závodníků startovali pouze tři. Víteztví v této námořnické disciplíně si odvážel řecký závodník Ioannis Malokinis, který doplaval v čase 2:20,4, což je čas o téměř minutu pomalejší, než zaplaval Alfréd Hajós.²⁰

Tabulka 1 - Olympijští vítězové - Athény 1896

100 m volný způsob	Alfréd Hajós (Maď)	1:22,2
500 m volný způsob	Paul Neumann (Rak)	8:12,6
1200 m volný způsob	Alfréd Hajós (Maď)	18:22,2
100 m volný způsob námoř.	Ioannis Malokinis (Řec)	2:20,4

¹⁹ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7.

²⁰ PROCHÁZKA, KAREL. *OLYMPIJSKÉ HRY*. PRAHA:OLYMPIA, 1984

6.2 II. OLYMPIJSKÉ HRY – PAŘÍŽ 1900

Oproti hrám v Athénách trvaly olympijské hry v Paříži podstatně déle. Konaly se v době od 20. května do 28. října roku 1900. Hry byly rozděleny do pěti měsíců, aby byly jednou z výstavních atrakcí. V Paříži v té době probíhala totiž světová výstava. Vzhledem k tomu, že organizátoři považovali olympijské hry za pouhé vylepšení této výstavy, nebylo divu, že se o hry veřejnost příliš nezajímala a raději věnovala pozornost výstavním artiklům. Není sporu, že právě tyto olympijské hry měly nízkou úroveň.²¹

Her se zúčastnilo 1330 sportovců v 18 sportovních odvětvích, z kterých plynulo celkem 87 soutěží. Poprvé se také olympijských her zúčastnily ženy, a to ve dvou disciplínách – golf a tenis, což znamenalo průlom do dosavadního ryze mužského pojetí olympijských her. Český olympijský výbor na tyto hry poslal čtyři české účastníky – tři atlety a jednoho gymnastu. Atlet František Janda – Suk obsadil druhé místo v hodů diskem a stal se tak prvním českým sportovcem, který stanul na olympijských stupních vítězů. Ve smíšené čtyřhře a dvouhře žen v tenisu bylo uvedeno jméno Hedwigy Rosenbaumové z Prahy, která ale startovala jako soukromá osoba, nikoliv pod ČOV.²²

Oproti Athénám se plavecký program značně rozšířil, což mělo vliv i na nárůst počtu startujících, který dosáhl hodnoty 133 závodníků. Valnou většinu tvořili závodníci z Francie. Konkrétně se závodilo v disciplínách 200 m volný způsob, 200 m znak, 1000 m volný způsob, 4000 m volný způsob, 200 m překážková trať, 200 m týmový závod a plavání pod vodou. Překážková trať spočívala v překonání tří překážek v průběhu trati -> sloup, na který musel závodník vyšplhat, a dva zakotvené čluny, z nichž jeden musel závodník přelézt a druhý podplavat. Závod týmu měl obdobná pravidla jako atletický běžecký týmový závod na 5000 m, kdy se pořadí jednotlivých závodníků sčítalo. V této disciplíně dominoval tým Německa, za nimi se na 2. i 3. místě umístily týmy Francie, každý tým pochopitelně v jiném složení závodníků. Nejpozoruhodnější disciplínou těchto her bylo plavání pod vodou na 60 metrů. Při tomto závodě se na body přepočítával nejen na čas potřebný k překonání tratě, ale především čas, který závodník strávil pod vodou. V této disciplíně exceloval Francouz Charles de Vandeville. Závodníci dosahovali výjimečných časů, a to z toho důvodu, že se plavalo po proudu Seiny. Ani jedna disciplína

²¹ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

²² DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

z toho programu se v následujících hrách neopakovala. Pouze trať na 200 m volný způsob se dočkala opakování při hrách v Tokiu roku 1964 a trať na 200 m znak až v následujících hrách roku 1968 v Mexiku.

Poprvé se se programu olympijských her zařadil turnaj vodního póla, který se stal trvalou součástí olympijského programu. První zlatá olympijská medaile náležela týmu Velké Británie, který ve finálovém utkání porazil Belgie 7:2. O třetí místo se podělily dva francouzské týmy reprezentované klubovými družstvy Libellule de Paris a Puppilus de Neptune de Lille. Prameny s jistotou potvrzují účast těchto čtyř týmů. Existují také ale zmínky a neoficiální výsledky, kde svá místa zaujímají další dva francouzské týmy. Tuto informaci však nelze ověřit, a tak je to pouhá domněnka.²³

Tabulka 2 - olympijští vítězové – Paříž 1900

200 m volný způsob	Frederick C.V. Lane (AUS)	2:25,2
1000 m volný způsob	John Artur Jarvis (VB)	13:40,2
4000 m volný způsob	John Artur Jarvis (VB)	58:24,0
200 m znak	Ernst Hoppenbegr (NĚM)	2:47,0
200 m s překážkami	Frederick C.V. Lane (AUS)	2:38,4
Plavání pod vodou	Charles de Vendeville (FRA)	1:08,4 – 188,4 bodů
200 m družstev	Německo	32 bodů
Vodní pólo	Velká Británie	

6.3 III. OLYMPIJSKÉ HRY – ST. LOUIS 1904

Tyto hry s sebou nesou spory, klamavé sliby i první skandál. MOV původně svěřil konání her Chicagu. Následně došlo ke sporu a tahanicím se St. Louis, které se vehementně dožadovalo, aby byla dána přednost tomuto městu, kde se v tom stejném roce konala Světová výstava na počest 140. výročí založení města a 100. výročí koupi celé Západní Louisiany od Napoleona. Jelikož spor nabyl velkých rozměrů, Coubertin přenechal

²³ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

konečné rozhodnutí na americkém prezidentovi Theodoru Roosveltovi, který určil St. Louis. Olympijské hry se tedy staly opět doplňkem Světové výstavy.

Americká reklama nešetřila vzletnými slovy ani sliby, včetně slibu, že evropské účastníky přivezou do Spojených států bezplatně americké válečné lodi. Nicméně tento slib pouze slibem zůstal. Evropští sportovci museli k přepravě využít normální námořnické lodě a platit si cestu sami, což logicky vedlo k nízké účasti evropských sportovců. Her se tedy zúčastnilo 680 sportovců, z čehož ale 500 bylo Američanů, 50 Kanadčanů a zbylých 130 závodníků pocházelo z deseti dalších zemí. Čechy opět zastupoval pouze člen MOV Jiří Guth. V důsledku takovéto účasti tyto olympijské hry ani zdaleka nemohly být skutečným obrazem sportovních sil ve světě. Těmto hrám se zcela oprávněně přezdívalo „americké mistrovství“.²⁴

Ke všeobecnému nezájmu veřejnosti přispěl i počet soutěží. Pořadatelé si nepřáli, aby se jednotlivé soutěže časově překrývaly, a tak se od července do listopadu soutěžilo bezmála čtyřistakrát. Teprve dodatečně MOV uznal oficiálně 88 disciplín ve 14 sportovních odvětvích. Oficiální doba trvání olympijských her v St. Louis je tedy od 1.7. do 23.11. roku 1904. Tyto hry s sebou nesou i první skandál, o který se postaral maratonec Fred Lorz z USA. Během závodu se nechal svézt vozidlem, které krátce před cílem opustil. Když tento podvod vyšel najevo, byl Lorz doživotně diskvalifikován.²⁵

Závody v plavání se konaly na yardových tratích. I přes velkou převahu Američanů skončily závody překvapivými úspěchy Maďarů, Němců, a Rakušanů. Olympijský program plavání byl opět jiný než v roce 1900 v Paříži. Tentokrát se závodilo na tratích 50 yardů (45,72 m) volný způsob, 100 yardů (91,44 m) volný způsob, 220 yardů (201,17 m) volný způsob, 440 yardů (402,34 m) volný způsob, 880 yardů (804,65 m) volný způsob, 1 míle (1609,34 m) volný způsob, 100 yardů znak, 440 yardů prsa a 4 x 50 yardů volný způsob (štafeta). Dějištěm pro plavecké závody bylo Life Saving Exhibition Lake. Na plaveckém programu se objevila novinka v podobě skoku se splýváním na dálku. Tato disciplína se sice neujala, ale prvenství na těchto hrách si zasloužil Američan Paul Dickey, který dosáhl výkonu 19,05 m. Prameny však neuvádějí, jak rozhodčí zajistili měření výkonů

²⁴ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her - letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

²⁵ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

s milimetrovou přesností. Poprvé se také na olympijských hrách objevily skoky z věže, ve kterých zvítězil Američan George Sheldon s hodnocením 16,66 bodu. Vodní pólo, jež na těchto hrách patřilo k dalším sportům, které byly jen americkou záležitostí, vyhrál „překvapivě“ tým New York A.C. V tomto turnaji je zajímavé zjištění, že se hrálo bez brankářů a bez branek, které byly nahrazeny brankovými deskami.²⁶

Tabulka 3 - olympijští vítězové – St. Louis 1904

50 y volný způsob	Zoltán Halmay (Maď)	28,0
100 y volný způsob	Zoltán Halmay (Maď)	1:02,8
220 y volný způsob	Charles Daniels (USA)	2:44,2
440 y volný způsob	Charles Daniels (USA)	6:16,2
880 y volný způsob	Emil Rausch (Něm)	13:11,4
1 míle volný způsob	Emil Rausch (Něm)	27:18,2
100 y znak	Walter Brack (Něm)	1:16,8
440 y prsa	Georg Zacharias (Něm)	7:23,6
4 x 50 y volný způsob	USA (New York A.C.)	2:04,6
Skoky se splýváním	Paul Dickey (USA)	19,05 m
Skoky z věže	George Sheldon (USA)	16,66 b.
Vodní pólo	USA (New York A.C.)	

6.4 IV. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 1908

Původně se tyto hry měly konat v Římě. Nicméně vlivem obtížné politické a hospodářské situace nebylo v silách Italů vytvořit pro pořádání her patřičné podmínky, a tak dva roky před konáním her Itálie pořadatelství odmítla. O šanci se přihlásil Britský olympijský výbor, který nabídl, že hry ve stanoveném termínu uspořádá. Pierre de Coubertin tuto nabídku s radostí přijal. Londýn ve velice krátkém čase zajistil výstavbu

²⁶ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

všech potřebných sportovišť. Byl postaven první, skutečně olympijský stadion. Jeho součástí byla atletická dráha, cyklistická dráha a sto metrový plavecký bazén se skokanskou věží.²⁷

Hry se konaly od 27. dubna do 31. října roku 1908. Soutěžilo se ve 23 sportech a účast dosáhla na 2008 sportovců. České zastoupení zde mělo podobu 22 reprezentantů, a to atletů, gymnastů, šermířů, zápasníků a tenistů. Hry byly rozděleny na letní a zimní část. Poprvé se tak soutěžilo například v krasobruslení. Na oddělené zimní hry si ale musíme ještě nějakou dobu počkat. Zimní sporty v tomto období jsou teprve na počátku svého bouřlivého rozvoje. Nově byly na programu her sporty jako vzpírání, hokej, jachting a střelba. Ženy měly vlastní soutěže v lukostřelbě a tenisu.²⁸

Oproti bohatému plaveckému programu v St.Louis se na těchto hrách startovalo v šesti plaveckých disciplínách: 100 m volný způsob, 400 m volný způsob, 1500 m volný způsob, 100 m znak, 200 m prsa a štafeta, která se prodloužila ze 4 x 50 na 4 x 200 metrů volný způsob. Plaveckého odvětví se tentokrát zúčastnilo 121 plavců ze 14 zemí. Ve všech šesti disciplínách padl světový rekord. Určitě tomu pomohl i fakt, že díky bazénu, který měřil 100 metrů, ubylo obrátek, které tenkrát plavci zabraly více času, než je tomu dnes. Tentokrát se stejně jako v atletice postupovalo z rozplaveb do semifinále a ze semifinále do finále, kde plavali jen 4 závodníci. Nejúspěšnější plavec těchto her byl domácí reprezentant Henry Taylor, který se na stupních vítězů ukázal celkem třikrát. Stal se tak i jedním z nejúspěšnějších závodníků celých olympijských her. Po třetí na olympijských hrách startoval Zoltán Halmay, který stejně jako v předešlých hrách neodjížděl s prázdnou.

Ve skokanském programu přibyl skok z prkna. Skokanské soutěže tedy spočívaly ve skoku z věže a skoku z prkna. Medaile z těchto soutěží si rozdělili Němci a Švédové. Německá účast byla úspěšnější ve skocích z prkna a Švédská účast zase ve skocích z věže. Bronz v obou soutěžích bral Američan Georg Gaidzik.

Vodní pólo ovládl tým Velké Británie, který za sebou nechal stříbrnou Belgii a bronzové Švédsko.²⁹

Tabulka 4 - olympijští vítězové – Londýn 1908

²⁷ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

²⁸ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

²⁹ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

100 m volný způsob	Charles Daniels (USA)	1:05,6
400 m volný způsob	Henry Taylor (VB)	5:36,8
1500 m volný způsob	Henry Taylor (VB)	22:48,4
100 m znak	Arno Bieberstein (Něm)	1:24,6
200 m prsa	Frederick Holman (VB)	3:09,2
4 x 200 m volný způsob	Velka Británie	10:55,6
Skoky z prkna	Albert Zurner (Něm)	85,5 b.
Skoky z věže	Hjalmar Johansson (Švé)	83,75 b.
Vodní pólo	Velká Británie	

6.5 V. OLYMPIJSKÉ HRY – STOCKHOLM 1912

Tyto hry se dají považovat za jedny z těch úspěšných. Švédští pořadatelé připravili pro soutěže skvělé prostředí a hry se tak staly na dlouhou dobu po organizační stránce vzorem. Hry se konaly od 5. května do 22. července roku 1912, zúčastnilo se jich 2547 sportovců z 28 zemí, kteří soutěžili ve 14 sportech, celkem tedy ve 102 disciplínách. Český olympijský výbor na tyto hry vyslal 45 reprezentantů, z nichž největší zastoupení měli šermíři, atleti a tenisté. Na stupně vítězů však žádný český reprezentant nedosáhl. Tyto hry s sebou nesou i několik „poprvé“. Poprvé startovaly ženy v plaveckých soutěžích, poprvé se zúčastnily delegace z pěti kontinentů – olympijskou premiéru zažilo Japonsko a Chile, poprvé byl do programu zařazen moderní pětiboj (jízda na koni, šerm, plavání, střelba, přespolní běh) a umělecké soutěže, poprvé jsou použity moderní technologie -> veřejný rozhlas, elektrické stopky s přesností na desetiny vteřiny a v atletice se začala používat cílová fotografie, která hned při běhu na 1500 m rozhodla o stříbrné a bronzové pozici. V důsledku vysoké účasti na těchto hrách padal jeden rekord za druhým. Šlo přesně o 20 překonaných rekordů. Stockholmské hry otevřely cestu k opravdu modernímu pojetí této nejvyšší mezinárodní sportovní soutěže. Byly vrcholnou sportovní

událostí, vzorem pro další rozvoj tělesné výchovy a sportu. Poprvé splnily úlohy, které od nich jejich zakladatel vyžadoval.³⁰

Bez pochyby nejvýznamnější změnou a událostí pro plavání byl první start žen v plaveckých soutěžích, znamenalo to další proniknutí do olympijského tajemství. Program se tedy rozšířil o „ženské“ disciplíny 100 m volný způsob a štafeta 4x 100 volný způsob. První ženou, která si vyplavala zlatou olympijskou medaili, byla dvacetiletá Australanka Fanny Duracková, která už v rozplavbě zaplavením 100 m volným způsobem časem 1:19,8 min. vytvořila nejen základní olympijský rekord, ale zároveň i nový světový rekord. Tento čas sice ve finále znovu nezaplavala, ale i tak si udržela své prvenství a finálový čas 1:22,2 jí na zlatou olympijskou medaili stačil. O velkou pozornost se také zasloužil plavec Duke Paoa Kahanamoku, který reprezentoval USA. Američané si chtěli napravit porážky z Londýna, a tak zapomněli na všechny rasové předsudky a hledali sportovní talenty kdekoliv bez ohledu na barvu pleti. Díky tomu na Havaji v místním kmeni Kanaků objevili právě tohoto plavce, Duke Paoa Kahanamoku. V tomto případě se Američanům tento tah vyplatil. Duke Paoa Kahanamoku, který do Evropy přivezl novou kraulovou techniku, zářil na olympijském a světovém plaveckém nebi dost dlouho. Ihned ve Stockholmu se mu povedlo již v rozplavbě vylepšit olympijský rekord na 100 m volný způsob časem 1:02,6 min, v semifinále pak tento čas zlepšil o dvě desetiny sekundy, čímž překonal i světový rekord. Ve finále sice tento čas znovu nezaplaval, ale i tak s přehledem zvítězil.³¹

V disciplíně skoky z věže se v ženském představení vyznamenala švédská reprezentace. Do finále šesti závodnic se z domácích probojovala jen Angličanka Isabelle Whiteová, která pro svou zemi získala bronzovou medaili.

Nechybělo zde ani vodní pólo, kde startovalo 6 družstev. Zlatou medaili si odvezla reprezentace Velké Británie po finálovém vítězství nad Rakouskem 8:0.³²

³⁰ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

³¹ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

³² PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

Tabulka 5 - olympijští vítězové – Stockholm 1912

100 m volný způsob	D. Paoa Kahanamoku (USA)	1:03,4
400 m volný způsob	George Hogson (Kan)	5:24,4
1500 m volný způsob	George Hogson (Kan)	22:00,0
100 m znak	Harry Hebner (USA)	1:21,2
200 m prsa	Walter Bathe (Něm)	3:01,8
400 m prsa	Walter Bathe (Něm)	6:29,6
4 x 200 volný způsob	Austrálie	10:11,2
Skoky z prkna	Paul Gunther (Něm)	79,23 b.
Skoky z věže (5 a 10 m)	Erik Adlerz (Švé)	40,00 b.
Skoky z věže (povinné a volné)	Erik Adlerz (Švé)	73,94 b.
Vodní pólo	Velká Británie	

Tabulka 6 – olympijské vítězky – Stockholm 1912

100 m volný způsob	Fanny Duracková (Aus)	1:22,2
4 x 100 m volný způsob	Velká Británie	5:52,8
Skoky z věže	Greta Johanssonová (Švé)	39,90 b

6.6 VI. OLYMPIJSKÉ HRY – BERLÍN 1916

Očekávané olympijské hry v roce 1916 se měly konat v Berlíně v Německu. Po vypuknutí 1. světové války se však hry nekonalý.

6.7 VII. OLYMPIJSKÉ HRY – ANTVERPY 1920

Následující hry se konaly v po válce rozbitých, belgických Antverpách. Staly se symbolem vítězství míru nad hrůzami války. Mezinárodní olympijský výbor ponechal pořadatelské Belgii „diplomaticky“ na vůli, které ze zemí, jež nesly hlavní odpovědnost za rozpoutání války, k účasti na hrách pozve. A tak se tyto hry obešly bez Německa, Rakouska, Bulharska, Turecka a Maďarska.³³

Olympijské hry se konaly necelých 18 měsíců po 1. světové válce. Konaly se od 20. dubna do 12. září roku 1920. Zúčastnilo se 2607 sportovců z 29 zemí, a to ve 154 disciplínách. Československo se poprvé účastnilo olympijských her jako samostatný stát a vyslalo na ně 123 sportovců. Mezi nimi byla i jedna žena – Milada Skrbková, která v tenisové smíšené čtyřhře získala s Ladislavem Žemlou jednu ze dvou československých bronzových medailí. Druhou bronzovou medaili vybojovalo pro Československo družstvo ledních hokejistů.³⁴

Ani 1. světová válka nezastavila rozvoj sportu, a tak se olympijské hry v Antverpách těšily třinácti novým olympijským rekordům, z nichž bylo 6 světových. Nad olympijským stadionem poprvé zavlála olympijská vlajka a rovněž byl poprvé skládán olympijský slib závodníků, který vyslovil belgický šermíř Victor Boin.³⁵

V plaveckých soutěžích si sportovci měřili síly v 10 disciplínách. Ženské disciplíny byly rozšířeny o trať na 300 m volným způsobem. Mužské disciplíny zůstaly stejné, jako byly na hrách 1912 ve Stockholmu, tedy 100 m, 400 m a 1500 m volný způsob, 200 m a 400 m prsa, 100m znak a štafeta 4 x 200 m volný způsob. Plavecké závody ovládli tentokrát Američané. Za USA startovalo dalších 6 závodníků z Havajských ostrovů, odkud pocházela americká hvězda z her ve Stockholmu Duke Paoa Kahanamoku, který si své prvenství ze Stockholmu na trati 100 m volný způsob obhájil i na těchto hrách, a to v novém rekordu 1:01,4. Američané obsadili zlaté přičky na tratích ve volném způsobu, ovšem na prsových tratích vítězilo Švédsko, konkrétně reprezentant Hakon Malmroth. V ženském zastoupení brala obě zlaté medaile na 100 a 300 m volný způsob Američanka

³³ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

³⁴ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

³⁵ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

Ethelda Bleibtreyová. USA zvítězilo i v obou štafetových závodech. Československo zde mělo poprvé také zastoupení, a to v podobě čtveřice plavců, která se ale neprosadila.

Skoky do vody se také dočkaly menšího rozšíření olympijského programu. Mezi mužské disciplíny zde patří skok z prkna 1 m a 3 m, skoky z věže 5 m a 10 m a skoky prosté z věže 5 m a 10 m. Ženské obsazení se ukázalo v disciplínách skoky z prkna 1 m a 3 m a skoky z věže 4 m a 8 m. Američané svou převahu ukázali i v tomto sportu.

Prvně mělo Československo družstvo na olympijských hrách i ve vodním pólu. V družstvu vodního póla byl k vidění také Eduard Stibor, který současně reprezentoval Československo i v plaveckých závodech. Start československého družstva ale nebyl příliš úspěšný. Se Švédskem prohrálo 0:11 a s Holandskem 0:10. Turnaj vodního póla, kterého se tentokrát zúčastnilo tucet mužstev, opět vyhrála Velká Británie. Na druhém místě skončila Belgie a třetí příčku obsadilo Švédsko.³⁶

Tabulka 7 – olympijští vítězové – Antverpy 1920

100 m volný způsob	D. Paoa Kahanamoku (USA)	1:01,4
400 m volný způsob	Norman Ross (USA)	5:26,8
1500 m volný způsob	Norman Ross (USA)	22:23,2
100 m znak	Warren Paoa Kealoha (USA)	1:15,2
200 m prsa	Hakon Malmroth (Švé)	3:04,4
400 m prsa	Hakon Malmroth (Švé)	6:31,8
4 x 200 volný způsob	USA	10:04,4
Skoky z prkna (1 a 3 m)	Louis Kuehn (USA)	675,40 b.
Skoky z věže (5 a 10 m)	Clarence Pinkton (USA)	100,67 b.
Skoky prosté z věže	Arvid Wallman (Švé)	183,50 b.
Vodní pólo	Velká Británie	

³⁶ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

Tabulka 8 – olympijské vítězky – Antverpy 1920

100 m volný způsob	Ethelda Bleibtreyová (USA)	1:13,6
300 m volný způsob	Ethelda Bleibtreyová (USA)	4:34,0
4 x 100 m volný způsob	USA	5:11,6
Skoky z prkna (1 a 3 m)	Aileen Riggiová (USA)	539,90 b.
Skoky z věže (4 a 8 m)	S. Frylandová Clausenová (Dán)	34,60 b.

6.8 VIII. OLYMPIJSKÉ HRY – PAŘÍŽ 1924

Tyto hry měly za úkol napravit pověst francouzských pořadatelů olympijských her z roku 1900 a zároveň se důstojně rozloučit s působením Pierra de Coubertina, který stál v čele mezinárodního olympijského hnutí a rozhodl se rezignovat na post předsedy. Hry se konaly v termínu od 4. května do 27. července roku 1924. Zúčastnilo se jich přes 3000 sportovců, konkrétně 3092, ze 44 zemí. Soutěžilo se ve 126 disciplínách. Program her se příliš nezměnil, vypadly jen některé atletické soutěže jako například hod břemenem nebo přetah lanem. Vypadl také pozemní hokej. Ve sportovní gymnastice došlo k nejvýznamnější změně, kde byly upraveny soutěže do dnešní podoby. Pro ženy se také nic nezměnilo, počet sportů a disciplín, ve kterých byla povolena ženská účast, zůstal stejný. Československo vyslalo 129 sportovců, mezi kterými byly i 4 ženy-plavkyně. Právě tyto hry se zapsaly do historie československého sportu, když Bedřich Šupčík vybojoval ve sportovní gymnastice (šplh) první zlatou olympijskou medaili pro naši zemi. Naši sportovci dále vybojovali čtyři stříbrné a pět bronzových medailí. Stříbrné medaile a 4 bronzové byly ze sportovní gymnastiky a poslední bronzovou medaili vybojoval Bohumil Durdys ve vzpírání v lehké váze. Mezinárodní olympijský výbor prvně přijal jako oficiální heslo „Citius, Altius, Fortius“ (rychleji, výše, silněji). Poprvé se tedy hry konaly oficiálně pod tímto heslem. Organizátoři pařížských her byli pověřeni uspořádáním Týdne zimních sportů. Obrovský úspěch této „akce“ dovršil dlouhou cestu zimních sportů mezi sporty olympijské. O rok později, tedy roku 1925, se Mezinárodní olympijský výbor a VIII.

Olympijský kongres rozhodli uznat zpětně Týden zimních sportů za I. zimní olympijské hry. Paříži se povedlo napravit svou reputaci z roku 1900.³⁷

Plavecké závody se v Paříži těšily velkému zájmu. Znovu se zúčastnil americký reprezentant Duke Paoa Kahanamoku spolu i s mladším bratrem Samuelem. Jejich výkony ale nestačily na novou hvězdu plaveckých závodů, Američana Johnyho Weissmullera, který si z olympijských her odvážel tři zlaté medaile, což se zatím žádnému plavci nepovedlo. Plavecký program s sebou nesl pár změn. U mužů zmizela disciplína 400 m prsa, která nebyla nahrazena ničím jiným. Naopak ženskou disciplínu 300 m volný způsob nahradila disciplína 400 m volný způsob a nově přibyl pro ženy disciplíny 100 m znak a 200 m prsa. Československá výprava se tvořila z 6 plavců a 4 plavkyň. Úspěchu dosáhla Jarmila Müllerová, která si vyplavala 5. místo na 100 m znak. Toto umístění v plaveckém závodě žen bylo na dlouhá léta jediným. Zopakovat to dokázala Irena Fleissnerová až v roce 1980 v Moskvě. Již zmíněný Američan Johny Weissmuller dokázal pokořit minutovou hranici na 100 m volný způsob již v roce 1922. Tehdy čas nesl hodnotu 58,6. V Paříži zaplavал čas o čtyři setiny pomaleji, tedy 59,0. Weissmuller si z olympijských her v Paříži odvezl dvě zlaté medaile z individuálního závodu a jednu zlatou ze štafetového. Weissmuller se stal hvězdou olympijského bazénu. Ve své úspěšné dráze pokračoval i o čtyři roky později v Amsterdamu. Následně svou slávu dokázal využít i obchodně. Ve filmových rolích Tarzana dosáhl světové popularity.

Plavecký bazén Tourelles, který byl vybudován ve finanční hodnotě 18 milionů franků, měl osm drah. Systém kvalifikací pouštěl do finálového závodu jen pět plavců. Jelikož v Paříži byla zakotvena zásada šestičlenné černé listiny, zařadili pořadatelé na 6.místo závodníky, kteří dosáhli v semifinále nejlepšího času a nepostoupili do závěrečného boje o medaile.³⁸

Ve vodním pólu slavilo československé mužstvo značný úspěch, když se poprvé umístilo na bodovaném 6. místě. Československé mužstvo dokázalo porazit Řecko a Irsko, následně v semifinále podlehli Belgii 1:5. Dlouholetý vítězný řetězec Velké Británie ukončila Francie, která ve finále porazila Belgii 3:0. Třetí příčku pak obsadili Američané,

³⁷ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

³⁸ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

kde podstatnou součástí mužstva byl právě John Weissmuller, který si tak na své konto připsal čtvrtou olympijskou medaili.

Skoky do vody z velké části ovládli opět Američané. Program zůstal stejný jako v předešlých olympijských hrách.

Tabulka 9 – olympijští vítězové – Paříž 1924

100 m volný způsob	John Weissmuller (USA)	59,0
400 m volný způsob	John Weissmuller (USA)	5:04,2
1500 m volný způsob	An. Murray Charlton (Aus)	20:06,6
100 m znak	Warren Paoa Kealoha (USA)	1:13,2
200 m prsa	Robert Skelton (USA)	2:56,6
4 x 200 volný způsob	(USA)	9:53,4
Skoky z prkna	Albert White (USA)	696,4 b.
Skoky z věže	Albert White (USA)	97,46 b.
Skoky prosté z věže	Richmond Eve (Aus)	160,0 b.
Vodní pólo	Francie	

Tabulka 10 – olympijské vítězky – Paříž 1924

100 m volný způsob	Ethel Lackieová (USA)	1:12,4
400 m volný způsob	Martha Noreliusová (USA)	6:02,2
100 m znak	Sybil Bauerová (USA)	1:23,2
200 m prsa	Lucy Mortonová (VB)	3:33,2
4 x 100 volný způsob	USA	4:58,8
Skoky z prkna	Elizabeth Beckerová (USA)	474,5 b.
Skoky z věže	Caroline Smithová (USA)	32, 2 b.

6.9 IX. OLYMPIJSKÉ HRY – AMSTERDAM 1928

Olympijské hry se uskutečnily v termínu od 17. května do 12. srpna roku 1928. Her se zúčastnilo 3014 sportovců ze 46 zemí. Závodilo se ve 109 disciplínách. Program her uvítal důležitou novinku, a to start žen ve všech atletických disciplínách – 100 m, 800 m, 4 x 100 m, skok do výšky a hod diskem. Vzhledem k dramatickému závěru běhu na 800 m žen, kdy se některé závodnice v cíli zhroutily, byla tato trať vyškrtnuta z programu příštích olympijských her. Zákaz byl zrušen až před hrami v roce 1960. Po šestnácti letech se her opět zúčastnili reprezentanti Německa, kteří si vůbec nevedli špatně. V celkovém pořadí počtu medailí zaujali třetí místo. Mezi další novinky těchto her patří bezpochyby vzplanutí ohně na Maratónské věži nově vystaveného olympijského stadionu, který vyhasl až při závěrečném ceremoniálu. Poprvé také kráčela v čele slavnostního nástupu výprava Řecka.

Jako čestný host seděl v hledišti nový prezident MOV Henri de Baillet-Latour, který 28. května 1925 převzal žezlo po Pierru de Coubertinovi. Po odpadnutí rugby, pólu na koni a pro problémy s amatérismem i tenisu se olympijský program her víceméně stabilizoval. Stejně tak i disciplíny jednotlivých sportů se ustálily. Jediný jachtink stále hledal nejvhodnější kategorie lodí.³⁹

Československá výprava měla na těchto hrách 69 reprezentantů, které naposledy vedl Josef Rössler-Ořovský. Tentokrát Československo reprezentovala pouze jediná žena. I přes nižší počet našich sportovců si československá výprava vedla stejně dobře jako na hrách v Paříži. Z Amsterdamu si odvážela dvě zlaté medaile – jedna za sportovní gymnastiku a druhá za jezdectví, pět stříbrných medailí – tři za sportovní gymnastiku, jedna za box a jedna za zápas, a dvě bronzové medaile za vzpírání a opět sportovní gymnastiku.⁴⁰

Plavecký program zůstal shodný s programem z her v Paříži. Nejvíce medailí vybojovali opět Američané. V Bazénu opět zářil Američan John Weissmüller, který vyhrál zlatou medaili na trati 100 m volný způsob v čase 58,6 a dopomohl americké štafetě taktéž ke zlatu. Svou kariéru na těchto hrách ale ukončil. Svou slávu rozmnožoval rolemi

³⁹ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁴⁰ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

filmového Tarzana. V ženských disciplínách padly hned čtyři světové rekordy. Dva ve finálových závodech (400 m volný způsob a štafeta) a dva v rozplavbě a semifinále (200 m prsa, 100 m znak). Československo reprezentoval pouze Václav Antoš, který zde startoval na tratích 400 m a 1500 m volný způsob, ale bohužel bez úspěchu.

Ve vodním pólu československé mužstvo svůj úspěch z Paříže bohužel neobhájilo. Pro tým skončila účast již v předkole po prohře s Velkou Británií 2:4. Zlatou medaili tentokrát bral tým Německa, který v prodloužení finálového utkání porazil Maďarsko 5:2.

Skoky do vody zůstávají beze změny. Českoslovenští reprezentanti Josef Nesvatba Julio Balasz se bohužel také neprosadili.

Tabulka 11 – olympijští vítězové – Amsterdam 1928

100 m volný způsob	John Weissmuller (USA)	58,6
400 m volný způsob	Alberto Zorrilla (Arg)	5:01,6
1500 m volný způsob	Arne Borg (Švé)	19:51,8
100 m znak	George Kojac (USA)	1:08,2
200 m prsa	Jošijuki Turuta (Jap)	2:48,8
4 x 200 volný způsob	(USA)	9:36,2
Skoky z prkna	Peter Desjardins (USA)	185,04 b.
Skoky z věže	Peter Desjardins (USA)	98,74 b.
Vodní pólo	Německo	

Tabulka 12 – olympijské vítězky – Amsterdam 1928

100 m volný způsob	Albina Osipowichová (USA)	1:11,0
400 m volný způsob	Martha Noreliusová (USA)	5:42,8
100 m znak	M. Johanna Braunová (Hol)	1:22,0
200 m prsa	H. Schraderová (Něm)	3:12,6
4 x 100 volný způsob	USA	4:47,6

Skoky z prkna	Helen Meanyová (USA)	78,62 b.
Skoky z věže	Elizabeth Beckerová (USA)	31,60 b.

6.10 X. OLYMPIJSKÉ HRY – LOS ANGELES 1932

X. olympijské hry v Los Angeles se konaly v termínu od 30. července do 14. srpna roku 1932. Poprvé tedy hry trvaly pouze 16 dní. Dnes je tato doba trvání běžná, ale mezi roky 1900 a 1928 nebyly Hry kratší než 79 dní. Vzhledem k vrcholící celosvětové hospodářské krizi přijelo pouze lehce přes 1400 sportovců z 37 zemí. Československá výprava vyslala pouze 7 sportovců, některé jen díky finančním sbírkám mezi sportovními příznivci. I přes malý počet československých reprezentantů si sportovci vybojovali jednu zlatou, tři stříbrné a dvě bronzové medaile. S tímto úspěchem obsadili 17. místo v celkovém hodnocení zemí. Československo se rovněž poprvé účastnilo uměleckých soutěží – Josef Suk obdržel za pochod *V nový život* stříbrnou medaili a Jakub Obrovský za sochu *Odysseus* bronzovou medaili.⁴¹

Jak už bývá zvykem, že na každých hrách je nějaká novinka, i hry v Los Angeles se mohly chlubit. Krom doby trvání her se jako novinka stala olympijská vesnice, kterou vybudovali pořadatelé pro sportovce. Olympijská vesnice byla poprvé vedena jako oficiální ubytovací prostor účastníků olympiády. Nicméně byla určena pouze pro muže. Ženy se musely spokojit s hotelovým ubytováním. Další podstatnou novinkou jsou stupně vítězů, na něž stoupali tři první sportovci v každé disciplíně. Nově také při medailovém ceremoniálu stoupala vlajka země vítězného sportovce a hrála příslušná hymna. Svou premiéru zde také měla elektronická časomíra a cílová kamera. Podstatnou novinkou je také zákaz startu pro více než tři sportovce jedné národní reprezentace v každé disciplíně. Do programu her se po přestávce v roce 1928 vrátila sportovní střelba. Po organizační i sportovní stránce patřily tyto hry k nejlepším. Byly rovněž doprovázeny nebývalým diváckým zájmem.⁴²

Program pro plavání a plavecké sporty zůstává stále beze změny. Co však ale změnu nese je úspěch, nebo spíše neúspěch Američanů. Jak už se stávalo zvykem, přední

⁴¹ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁴² *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

příčky v plavání i v plaveckých sportech obsazovali reprezentanti USA. V mužských disciplínách ale tentokrát převzali žezlo Japonci, kteří vytlačili Američany ze všech plaveckých disciplín kromě 400 m volný způsob. Na 100 metrů znak získali dokonce všechny tři medaile. Japonský nástup do světových bazénů byl podložen neobyčejně svědomitou přípravou. Vítěz na 100 m volný způsob, teprve šestnáctiletý Japonec Jasudži Mijazakio, překonal už v semifinále Weissmüllerovův rekord. Vítězem na 1500 m volný způsob se stal ještě o dva roky mladší, tedy čtrnáctiletý, Kusuo Kitamura.⁴³ V ženských disciplínách vévodily Američanky. Nejúspěšnější plavkyní her byla Američanka Helen Madisonová, která vyhrála závody na 100 m volný způsob a 400 m volný způsob dokonce v novém světovém rekordu. Třetí medaili získala za štafetový závod, kde se svým týmem opět překonala světový rekord.

Malou účastí se také podpořilo vodní pólo, kterého se zúčastnila pouze dvě evropská družstva – Německo a Maďarsko, která se zároveň podělila o zlatou a stříbrnou medaili. Na bronzové příčce zůstalo mužstvo USA a čtvrtou příčku obsadilo Japonsko.⁴⁴

Tabulka 13 – olympijští vítězové – Los Angeles 1932

100 m volný způsob	Jasudži Mjazaki (Jap)	58,2
400 m volný způsob	Clarence Crabbe (USA)	4:48,4
1500 m volný způsob	Kusuo Kitamura (Jap)	19:12,4
100 m znak	Masadži Kijokawa (Jap)	1:08,6
200 m prsa	Jošikuji Turuta (Jap)	2:45,4
4 x 200 m volný způsob	Japonsko	8:58,4
Skoky z prkna	Michael Galitzen (USA)	161,38 b.
Skoky z věže	Harold Smith (USA)	124, 80 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 14 – olympijské vítězky – Los Angeles 1932

⁴³ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁴⁴ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

100 m volný způsob	Helen Madisonová (USA)	1:06,8
400 m volný způsob	Helen Madisonová (USA)	5:28,5
100 m znak	Eleanor Holmová (USA)	1:19,4
200 m prsa	Clare Dennisová (Aus)	3:06,3
4 x 100 volný způsob	USA	4:38,0
Skoky z prkna	Georgie Colemanová (USA)	87,52 b.
Skoky z věže	Dorothy Poyntonová (USA)	40,26 b.

6.11 XI. OLYMPIJSKÉ HRY – BERLÍN 1936

Jedenácté olympijské hry se konaly v Berlíně, a to v době od 1. srpna do 16. srpna roku 1936. Atmosféru těchto olympijských her lze charakterizovat jako „ve stínu hákového kříže“ či „ve znamení nástupu fašismu“. Tyto hry byly prvními, které byly zneužity pro politickou propagandu.⁴⁵

V roce 1931, když bylo přiděleno pořadatelsví právě Berlínu, nikdo netušil, že během dvou let převezme vládu nad Německem Adolf Hitler a jeho NSDAP. Začalo se vážně uvažovat o změně pořadatelské země nebo úplném bojkotu her. Proti hrám v Berlíně se měla uskutečnit Lidová olympiáda, kterou měla pořádat Barcelona. Nicméně těsně před zahájením vypukla ve Španělsku občanská válka na, základě které musely být soutěže zrušeny. Pořadatelsví tak zůstalo Berlínu a Hitler hodlal hry využít k propagaci fašismu a také jako důkaz nadřazenosti árijské rasy. Olympijská myšlenka ale byla naštěstí silnější než nacistická ideologie. Na monumentálním stadionu se olympijská vlajka ztrácela mezi hákovými kříži.⁴⁶

Těchto her se zúčastnilo 4066 sportovců ze 49 zemí a soutěžilo se ve 129 disciplínách. Program olympijských her se trvale rozšířil o kanoistické soutěže a košíkovou. Dočasně se rozšířil o házenou a pólo na koni. Také pro ženy se sportovní program rozšířil,

⁴⁵ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁴⁶ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

a to ve sportovní gymnastice, konkrétně ve víceboji družstev. Poprvé v dějinách moderního olympijského hnutí byl zapálen na stadionu olympijský oheň pochodní, která byla zažehnuta v řecké Olympii na Kronově vrchu slunečními paprsky soustředěnými do čochy. Pochodeň donesla štafeta celkem 3075 běžců, a to ve vzdálenosti 1075 km. Poprvé se také uskutečnil televizní přenos her. Československé zastoupení zde mělo 179 sportovců, z čehož bylo 13 žen. Dokázali vybojovat tři zlaté medaile, pět stříbrných a jednu bronzovou medaili. Stříbrnou medaili dokázalo vybojovat družstvo sportovních gymnastek. Při své olympijské premiéře zářili především naši kanoisté, kteří zvítězili v kánoji dvojici na 1000 a 10 000 m.⁴⁷

Po sportovní stránce měly hry velmi dobrou úroveň a přinesly mnoho nových olympijských i světových rekordů.

I když plavecký program zůstává stejný, objevují se v bazénu hned dvě revoluční novinky. O první se postaral plavec, americký značkář Adolph Kiefer, který poprvé předvedl kotoulovou obrátku, která tenkrát znamenala revoluční změnu, přispívající k rychlejšímu výkonu. Dnes se kotoulová obrátka používá běžně. O druhou novinku se postarali taktéž Američané, když v prsařském závodě použili nový styl – motýlka (v té době styl, jelikož motýlek byl neznámý a nebyl vymezen pravidly, šlo o pouhé individuální zvládnutí plavecké techniky prsou). Nicméně v té době se příliš neosvědčil, jelikož plavci nedokázali udržet nasazené tempo. V každém případě odborníci rozpoznali nový plavecký způsob, který se později osamostatnil. Na jeho zařazení si ale musíme počkat až do roku 1956, kdy se objeví na programu jako samostatná disciplína. Ženskou část plaveckých závodů tentokrát ovládly Holanďanky. Hendrika Mastenbroeková získala dvě zlaté medaile v individuálním závodě, jednu zlatou za štafetu a jednu stříbrnou medaili. Stala se tak nejen nejlepší plavkyní her, ale zároveň jednou z nejúspěšnějších sportovců her. Po japonské převaze z Los Angeles si Američané lehce napravili reputaci, když zlatou medaili na 100 m znak bral Američan Adolph Kiefer. Československý tým tvořili 4 muži a 2 ženy.

Ve skocích z prkna obsadil 9. místo náš reprezentant František Leikert. Za zmínku stojí vítězství Marjorie Gestringové, teprve čtrnáctileté Američanky, která byla dlouho považovaná za nejmladší olympijskou vítězku.

⁴⁷ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

Ve vodním pólu si československé mužstvo vylosovalo ve 3. skupině domácí Německo, Francii a Japonsko. Souboj s Japonskem vyhráli ve skóre 4:3, v druhém zápase podleli Německu 1:6 a poslední souboj s Francií vyřadil naše mužstvo poměrem 2:3 pro Francii. Zlatou medaili podruhé za sebou bralo Maďarsko. Na druhém místě skončilo Německo a bronz brala Belgie.

Tabulka 15 – olympijští vítězové – Berlín 1936

100 m volný způsob	Ferenc Csik (Maď)	57,6
400 m volný způsob	Jack Medica (USA)	4:44,4
1500 m volný způsob	Noboru Terada (Jap)	19:13,7
100 m znak	Adolph Kiefer (USA)	1:05,9
200 m prsa	Tetsuo Hamuro (Jap)	2:41,5
4 x 200 volný způsob	Japonsko	8:51,5
Skoky z prkna	Richard Degener (USA)	163,57 b.
Skoky z věže	Marshall Wayne (USA)	113,58 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 16 – olympijské vítězky – Berlín 1936

100 m volný způsob	H.W.Mastenbroeková (Hol)	1:05,9
400 m volný způsob	H.W.Mastenbroeková (Hol)	5:26,4
100 m znak	D.W. Jacoba Senffová (Hol)	1:18,9
200 m prsa	Hideko Maehatová (Jap)	3:03,6
4 x 100 volný způsob	Holandsko	4:36,0
Skoky z prkna	Marjorie Gestringová (USA)	89,27 b..
Skoky z věže	Dorothy Poyntonová (USA)	33,93 b..

6.12 XII. OLYMPIJSKÉ HRY – TOKIO 1940 A XIII. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 1944

XII. olympijské hry, jež měly být uspořádány roku 1940 původně v Tokiu a po jeho odřeknutí v Helsinkách, a XIII. olympijské hry, jejichž pořadatelem měl být roku 1944 Londýn, zamezila druhá světová válka. Hlavními příčinami této největší války v dějinách lidstva byla imperialistické rozpory nevyřešené Versailleskou mírovou smlouvou, snahy světové reakce o likvidaci socialistického státu a nástup fašismu a nacismu k moci. Druhá světová válka vypukla 1. září 1939 a skončila 2. září 1945. Zúčastnilo se jí na šedesát států, bojovalo v ní 110 000 000 vojáků a zahynulo asi 50 000 000 lidí.⁴⁸

6.13 XIV. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 1948

Poválečné olympijské hry se konaly v termínu od 29. července do 14. srpna roku 1948. Následkem všech hospodářských těžkostí, které v poválečné době Británie prožívala, hry probíhaly ve velice prostých a skromných podmínkách. Rekordní byla účast zemí, která se vyšplhala na počet 59 výprav, které tvořilo celkem 4099 sportovců. Německo a Japonsko pozvání neobdržely a SSSR účast odmítl. Nutno říci, že po sportovní stránce tyto hry logicky nepatří k těm nejsilnějším. Léta válečného strádání poznamenala úroveň sportovních výkonů. Řada vynikajících sportovců zahynula buď na frontách, nebo v nacistických mučírňách. Padly pouze čtyři světové rekordy, a ne náhodou se na špici výkonu objevili sportovci ze zemí, které nebyly válkou tolik zasaženy. Program olympijských her nesl jen pár změn. Konkrétně vypadla pouze házená a přibyla další disciplína pro ženy, a to soutěž kajaků žen na 500 m. Naposledy na těchto hrách byly umělecké soutěže, které Mezinárodní olympijský výbor vyřadil, protože je považoval za čistě profesionální záležitost, která negativně působí na sport. Československou výpravu poprvé v historii plně financoval stát. Na hry vyslal celkem 76 sportovců, z čehož bylo 14 žen. Přivezli si celkem šest zlatých, dvě stříbrné a tři bronzové medaile. O velký úspěch československé atletiky se zasloužil ještě neznámý Emil Zátopek, který vybojoval po

⁴⁸ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

náročném souboji s favoritem tratě na 10 000 m Viljo Heinem zlatou medaili. Poprvé tak při vyhlášení stoupala československá vlajka na nejvyšší stožár vítězů. Emil Zátopek zároveň překonal olympijský rekord o 11,8 s. Dále ještě získal stříbrnou medaili v běhu na 5 000 m. Za zmínku také stojí výkon našich gymnastek, které vybojovaly prvenství, a to i za tragických okolností. Členka družstva Eliška Misáková po příjezdu do Londýna onemocněla obrnou a v průběhu her zemřela. I přes dlouhou, dvanácti letou pauzu, neubralo nic na síle a přitažlivosti olympijské myšlenky a tyto hry se tak staly významným impulsem k mohutnému rozvoji sportu na celém světě.⁴⁹

Plavecké závody vzhledem k neúčasti Japonska opět ovládli Američané, kteří získali všechny zlaté a téměř všechny stříbrné medaile. Plavecký program zůstává stále stejný. I přes nižší sportovní úroveň se v plavání podařilo překonat většinu časů z předešlých olympijských her. Ženské disciplíny byly vyrovnanější, se dvěma zlatými medailemi se musely spokojit jak Američanky, tak i reprezentantky z Dánska. Jednu zlatou medaili získala i Petronella van Vlietová pro Holandsko. Pozornost se upíná k dánské reprezentantce Grétě Andersonové, ne pro její výkon zde na hrách, ale pro její výkon o několik let později, kdy v roce 1964 v jejích 36 letech překonala kanál La Manche v čase 13 hodin a 40 minut.⁵⁰ Při trati na 400 m volný způsob musela být Greta po nešťastném nárazu do stěny bazénu zachraňována pořadateli.⁵¹

Celkem 18 družstev se utkalo v turnaji vodního póla, který s převahou vyhráli Italové. Neprohráli jediný zápas za celý turnaj. Na stříbrné pozici skončilo Maďarsko.

Tabulka 17 – olympijští vítězové – Londýn 1948

100 m volný způsob	Walter Ris (USA)	57,3
400 m volný způsob	William Smith (USA)	4:41,0
1500 m volný způsob	James McLane (USA)	19:18,5
100 m znak	Allen Stack (USA)	1:06,4
200 m prsa	Joseph Verdeur (USA)	2:39,3

⁴⁹ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁵⁰ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

⁵¹ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

4 x 200 volný způsob	USA	8:46,0
Skoky z prkna	Bruce Harlan (USA)	163,64b.
Skoky z věže	Samuel Lee (USA)	130,05b.
Vodní pólo	Itálie	

Tabulka 18 – olympijské vítězky – Londýn 1948

100 m volný způsob	Greta Andersonová (Dán)	1:06,3
400 m volný způsob	Ann Curtisová (USA)	5:17,8
100 m znak	K. M. Harupová (Dán)	1:14,4
200 m prsa	Petronella v.Vlietová (Hol)	2:57,2
4 x 100 volný způsob	USA	4:29,2
Skoky z prkna	Victoria Dravesová (USA)	108,74 b.
Skoky z věže	Victoria Dravesová (USA)	68,87 b.

6.14 XV. OLYMPIJSKÉ HRY – HELSINKI 1952

Patnácté olympijské hry konání ve finských Helsinkách se uskutečnily v období od 19. července do 3. srpna roku 1952. Těchto her se účastnilo celkem 4925 sportovců, kteří přijeli z 69 zemí. Jelikož byl uznán Olympijský výbor SSSR a za člena Mezinárodního olympijského výboru byl zvolen Konstantin Andrianov, poprvé v dějinách se olympijských her účastnila i početná výprava sovětských sportovců. Olympijský program nesl řadu změn. Jak už bylo rozhodnuto dříve, po několika letech vypadly umělecké soutěže. Nicméně ve vzpírání a boxu byly zavedeny nové kategorie, ve sportovní střelbě se rozrostl počet disciplín ze čtyř na sedm, byl rozšířen počet soutěží ve sportovní gymnastice žen, kde byly zavedeny soutěže na jednotlivých nářadích. Československou výpravu tvořilo 106 sportovců, z čehož bylo 13 žen. Pro československou výpravu byly tyto hry neobvykle úspěšné. Nejen, že sportovci domů přivezli sedm zlatých, tři stříbrné a tři bronzové

medaile, ale také se těmto hrám přezdívá „Hry Emila Zátopka“, který díky svému neuvěřitelnému spurtu dokázal zvítězit v běhu na 5 000 m, 10 000 m a v maratónu. O další překvapení se postarala jeho žena Dana Zátopková, když vyhrála zlatou medaili v hodu oštěpem. Bylo to tak poprvé, co se manželský pár podělil o zlaté medaile. Díky počtu vyhraných medailí se Československo umístilo na 10. místě v celkovém hodnocení zemí. Stejného roku byl Emil Zátopek vyhlášen nejlepším sportovcem světa. XV. olympijské hry jsou považovány za mezník v dějinách moderního olympijského hnutí. Šly příkladem v organizaci, v přístupu ke sportu a olympijské myšlence. Zejména byly velkou manifestací míru a přátelství mezi národy. Vzhledem k tomu, že zde bylo pokořeno 186 olympijských a 16 světových rekordů, psalo se o XV. olympijských hrách jako o dosud největších.⁵²

Plavecké závody se odehrávaly v olympijském bazénu Uimastadion, který byl vybudován pro olympijské hry, které se měly konat v roce 1940. Tento bazén se pyšnil nejen kapacitou 9500 diváků, ale i speciálními skokanskými bazény s dvěma třímetrovými prkny a s věží s plošinami ve výši 5 m, 7,5 m a 10 m. Samotný plavecký bazén měl osm závodních drah a byl dlouhý 50 metrů.⁵³

Plavecké soutěže i včetně vodního póla a skoků do vody, byly ve znamení souboje USA – Maďarsko. Z 16 zlatých medailí ze všech plaveckých soutěží jen tři putovaly do jiné země. V mužských disciplínách dominovalo USA a v ženských naopak Maďarsko. V konečném hodnocení počtu medailí si Američané odváželi o tři zlaté medaile více než Maďarsko. Co se týče programu plaveckých závodů, je stále beze změny. Avšak je tomu tak naposled. Už v příštích hrách uvítáme novinku v plaveckém programu v podobě přidaných disciplín motýlka.⁵⁴

Pro československý tým si utrhnul úspěch reprezentant Ludovít Komadel, který se na trati 200 metrů prsa probojoval až do finále. V rozplavbě zvítězil, a to dokonce v novém olympijském rekordu, který ale bohužel vydržel jen do další rozplavby. V semifinále svůj čas vylepšil o desetinu sekundy a skončil na 2. místě. Ve finále bohužel svůj čas už znovu zaplatat nevládl a skončil tak na 8. místě. I tak to byl pro československé plavání velký úspěch, což dokazuje fakt, že na zopakování Komadelova úspěchu se čekalo řadu let.

⁵² DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁵³ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

⁵⁴ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

Ve vodním pólu o medaile bojovalo 21 družstev. Italové zlatou medaili z Londýna neobhájili, tentokrát brali bronz. Na zlatou medaili dosáhlo družstvo Maďarska před Jugoslávií, avšak jen díky poměru branek, jelikož vzájemné utkání těchto dvou družstev skončilo remízou 2:2.⁵⁵

Tabulka 19 – olympijští vítězové – Helsinky 1952

100 m volný způsob	Clarke Scholes (USA)	57,4
400 m volný způsob	Jean Boiteaux (Fra)	4:30,7
1500 m volný způsob	Ford Konno (USA)	18:30,30
100 m znak	Jošinu Ojakawa (USA)	1:05,4
200 m prsa	John Davies (Aus)	2:34,4
4 x 200 volný způsob	USA	8:31,1
Skoky z prkna	David Browning (USA)	205,29 b.
Skoky z věže	Samuel Lee (USA)	156,28 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 20 – olympijské vítězky – Helsinky 1952

100 m volný způsob	Katalin Szoeková (Maď)	1:06,8
400 m volný způsob	Valéria Gyengeová (Maď)	5:12,1
100 m znak	Joan Harrisonová (JAR)	1:14,3
200 m prsa	Éva Székelyová (Maď)	2:51,7
4 x 100 volný způsob	Maďarsko	4:24,4
Skoky z prkna	P. McCormicková (USA)	147,30 b.
Skoky z věže	P. McCormicková (USA)	79,37 b.

⁵⁵ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

6.15 XVI. OLYMPIJSKÉ HRY – MELBOURNE 1956

Hry, které se poprvé konaly na pátém kontinentě, proběhly v nezvyklou roční dobu, a to v období od 22. listopadu do 8. prosince roku 1956. Ke všemu se konaly v napjaté politické atmosféře. Což byla i příčina nižšího počtu účastníků se sportovců, než byla v Berlíně roku 1936. Čína odřekla účast kvůli přítomnosti Tchaj – wanu, Egypt a Libanon hry bojkotovaly kvůli egyptsko – izraelské válce a obsazení Suezu Brity a Francouzi. Lichtenštejnsko, Nizozemsko, Švýcarsko a Španělsko svou neúčastí protestovali proti sovětské invazi do Maďarska, která měla i svou dohru při semifinálovém zápase ve vodním pólu, který musel rozhodčí přerušit kvůli násilnostem mezi hráči maďarského a sovětského družstva.⁵⁶

Her se tedy zúčastnilo 3184 sportovců z 67 zemí. Tyto olympijské hry měly i svou zvláštnost. Jsou to doposud jediné hry, které byly rozdělené na dvě části, jež se konaly ve dvou různých městech na dvou různých kontinentech. Australské veterinární předpisy požadovaly půlroční karanténu koní, proto Mezinárodní olympijský výbor předal jezdecké soutěže Stockholmu. Program olympijských her byl rozšířen o dvě plavecké disciplíny a v atletice bylo 10 km chůze nahrazeno 20 km chůzí. Jinak zůstal olympijský program v podstatě stejný.⁵⁷

Československou výpravu tvořilo 64 sportovců (13 žen). Naší výpravě se moc nedařilo. Domů přivezli jednu zlatou medaili – Olga Fikotová – hod diskem, čtyři stříbrné medaile a jednu bronzovou medaili. Emil Zátopek startoval z důvodu dřívější operace pouze v závodě na maratonský běh, kde obsadil 6. místo a rozloučil se tak s olympijskou arénou.⁵⁸

Plavecké soutěže se poprvé v historii olympiád konaly v krytém bazénu. Po hrách v Helsinkách přišly na řadu nové tréninkové metody, které zapříčinily velmi vysoký výkonnostní vzestup, který potvrzuje více než sto překonaných světových rekordů v tomto období. Australský trenér Frank Guthrie ve spolupráci s lékařem Forbesem Carlislem

⁵⁶ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

⁵⁷ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁵⁸ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

předepisoval svým svěřencům na tehdejší dobu velmi vysoké tréninkové dávky. Není tedy divu, že na překonaných rekordech se podíleli u australští plavci. V důsledku toho se plavání stalo pro Australany jedním z hlavních olympijských želízek. Což dokazuje i fakt, že právě v Austrálii zůstal největší počet medailí za plavecké soutěže. Poprvé můžeme na plaveckém programu vidět již zmiňovaného motýlka. Konkrétně se startovalo v závodě na 200 m motýlek u mužů a ženy si zaplavaly o polovinu kratší vzdálenost, tedy 100 m motýlek. V mužském zastoupení v motýlkové disciplíně dominoval Američan William Yorzik v čase 2:19,3 a jelikož to byla nová disciplína, šlo samozřejmě o olympijský rekord. V ženském podání souboj na 100 m motýlek ovládla ve finále taktéž Američanka Shelley Mannová, která doplávala v čase 1:11,0. O dosud neviděný kousek se zasloužili japonští prsaři Masaru Furukawa a Masahiro Jošimura, kteří získali zlatou a stříbrnou medaili. Rozhodně jim v tom pomohl kousek, který předvedli ihned po startu. Plných 35 – 40 m po startu totiž plavali pod vodou a teprve potom se vynořili k prvnímu nádechu. Světová plavecká federace FINA na tento kousek okamžitě reagovala a s platností od 1. ledna 1957 tento způsob plavání pod vodou zakázala. O úspěch pro československý tým může hovořit Ladislav Bačík, který v rozplavbě na 100 m znak vytvořil časem 1:06,9 min československý rekord na dlouhém bazénu a postoupil tak do semifinále.

Skokanské soutěže alespoň z části vylepšily pozice Američanů. O překvapení se zde postarala Američanka Patricia McCormicková, která obhájila obě zlaté medaile z Helsinek a po závodech vyšlo najevo, že je pouhých pět měsíců po porodu.

Turnaje vodního póla se zúčastnilo tentokrát jen 10 družstev. Zlatou medaili si obhájilo opět Maďarsko, které bez váhání porazilo každý tým. Stříbrnou medaili získala Jugoslávie a bronzová putovala k SSSR.⁵⁹

Tabulka 21 – olympijští vítězové – Melbourne 1956

100 m volný způsob	Jon Henricks (Aus)	55,4
400 m volný způsob	Murray Rose (Aus)	4:27,3
1500 m volný způsob	Murray Rose (Aus)	17:58,9
100 m znak	David Theile (Aus)	1:02,2

⁵⁹ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

200 m prsa	Masaru Furukawa (Jap)	2:34,7
200 m motýlek	William Yorzik (USA)	2:19,3
4 x 200 volný způsob	Austrálie	8:23,6
Skoky z prkna	Robert Clotworthy (USA)	159,56 b.
Skoky z věže	Joaquin Capilla Pérez (Mex)	152,44 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 22 – olympijské vítězky – Melbourne 1956

100 m volný způsob	Dawn Fraserová (Aus)	1:02,0
400 m volný způsob	Lorraine Crappová (Aus)	4:54,6
100 m znak	Judith Grihamová (VB)	1:12,9
200 m prsa	U. Happeová(SND-NDR)	2:53,1
100 m motýlek	Shelley Mannová (USA)	1:11,0
4 x 100 volný způsob	Austrálie	4:17,1
Skoky z prkna	P.McCormicková (USA)	142,36
Skoky z věže	P.McCormicková (USA)	84,85

6.16 XVII. OLYMPIJSKÉ HRÝ – ŘÍM 1960

Olympijské hry v Římě se konaly v období od 25. srpna do 11. září roku 1960. Poprvé se her zúčastnilo více než 5000 sportovců, a to celkem z 83 zemí. Před 54 lety Řím musel odmítnout pořadatelství z finančních důvodů, a tak konečně dostal svou šanci. Organizátoři dokázali skloubit historii a současnost, a tak kromě moderních sportovišť prožila olympijské soutěže v zápase i Maxentiusova bazilika, ve které se zápasilo již před 2000 lety, samozřejmě se dostalo i na další antické památky. Mezi diváky se také poprvé zařadil i samotný papež, který sledoval z okna své letní rezidence semifinálové rozjíždky kanoistů.

Olympijský program byl rozšířen především o další ženské disciplíny. Konkrétně v plavání o štafetu v polohovém závodě, v kanoistice o kajak dvojic na 500 m a v šermu flueretem o soutěž družstev. Naopak ve sportovní střelbě a sportovní gymnastice došlo k vyřazení skupinového vystoupení žen. V Římě bylo překonáno 56 olympijských a 15 světových rekordů.

Československou výpravu tvořilo 117 sportovců (17 žen). Vybojovali tři zlaté medaile, dvě stříbrné a tři bronzové. O zlato se postarala Eva Bosáková ve cvičení na kladině, boxer Bohumil Němeček v lehké váze a dvojskif Václav Kozák a Pavol Schmidt. Na jaře roku 1957 vznikla nová tělovýchovná organizace Československý svaz tělesné výchovy a byla tak zahájena nová etapa v přípravě československých sportovců na olympijské hry podle dlouhodobých plánů.⁶⁰

Než se zahájily boje na atletických drahách, bylo plavání olympijským magnetem. V plaveckém bazénu bylo denně vyprodáno. V předolympijském období padla řada rekordů, která přilákala nejednoho diváka. Ve velkém očekávání byli plavci a plavkyně z Austrálie, ale bohužel se v Římě neprosadili tak, jak od nich bylo očekáváno. I tak se ale diváci mohli těšit velké podívané. S výjimkou závodu na 200 m prsa mužů byly ve všech disciplínách překonány olympijské rekordy a zároveň padlo i šest světových rekordů. Plavecká úroveň šla stále nahoru. Čas 57, 2 s na 100 m volný způsob u mužů stačil v Melbourne na 4. místo. V Římě už v rozplavbách více jak 10 mužů pokořilo hranici 57 vteřin. Plavecký program byl opět rozšířen, a to konkrétně od polohové štafety jak mužů, tak i žen. Ihned v rozplavbě se mužům povedlo na polohovou štafetu překonat světový rekord, nicméně vydržel pouze do finále, kde se Američanům povedlo svůj čas z rozplavby vylepšit o bezmála tři sekundy.

O velké skokanské představení se zasloužila teprve sedmnáctiletá reprezentantka NDR Ingrid Kramerová, která ukončila dosavadní dlouholetou nadvládu Američanek a zvítězila jak ve skocích z prkna, tak i ve skocích z věže. Američanky obsadily stříbrné pozice

⁶⁰ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

v obou soutěžích a bronz si rozdělila Američanka Elizabeth Ferrisová ve skocích z prkna a reprezentantka SSSR Ninel Krutovová ve skocích z věže.⁶¹

Tabulka 23 – olympijští vítězové – Řím 1960

100 m volný způsob	John Devitt (Aus)	55,2
400 m volný způsob	Murray Rose (Aus)	4:18,3
1500 m volný způsob	John Kondrads (Aus)	17:19,6
100 m znak	David Theile (Aus)	1:01,9
200 m prsa	William Mulliken (USA)	2:37,4
200 m motýlek	Michael Troy (USA)	2:12,8
4 x 200 volný způsob	USA	8:10,2
4 x 100 polohový závod	USA	4:05,4
Skoky z prkna	Gary Tobian (USA)	170,00 b.
Skoky z věže	Robert Webster (USA)	165,56 b.
Vodní pólo	Itálie	

Tabulka 24 – olympijské vítězky – Řím 1960

100 m volný způsob	Dawn Fraserová (Aus)	1:01,2
400 m volný způsob	S.CH. von Saltzová (USA)	4:50,6
100 m znak	Lynette Burkeová (USA)	1:09,3
200 m prsa	Anita Lonsbroughová (VB)	2:49,5
100 m motýlek	Carolyn Schulerová (USA)	1:09,5

⁶¹ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

4 x 100 volný způsob	USA	4:08,9
4 x 100 polohový závod	USA	4:41,1
Skoky z prkna	I.Kramerová (SND-NDR)	155,81
Skoky z věže	I.Kramerová (SND-NDR)	91,28

6.17 XVII. OLYMPIJSKÉ HRY – TOKIO 1964

Po neuskutečněných hrách v roce 1940, které se měly konat a nekonaly právě v Tokiu dostává Asie poprvé svou příležitost. Hry se uskutečnily od 10. října do 24. října roku 1964. Přicestovalo 5140 sportovců z celkem 93 zemí, přičemž 14 zemí se zúčastnilo her úplně poprvé. Neboť teprve v posledních letech získaly samostatnost. Pro Japonsko to byla velká příležitost, jak ukázat světu, že se dokázalo vzpamatovat z válečného utrpení. Nicméně ani tentokrát se hry neobešly bez bojkotu některých zemí. Do Tokia nezavítala Severní Korea a také Indonésie, která byla potrestána za to, že na Asijské hry 1962 nepustila závodníky Izraele a Tchaj – wanu.⁶²

V programu her došlo k řadě změn. Jako nejvýznamnější změna, nebo spíše novinka, je považováno zařazení dalšího týmového míčového sportu – odbíjené mužů i žen. V atletice přibyl pětiboj žen, poprvé se zařadily soutěže ve čtyřech kategoriích juda a došlo k rozšíření programu i v plavání a kanoistice. Československá výprava v počtu 105 sportovců jela do Tokia dobře připravená. Reprezentanti vybojovali pět zlatých, šest stříbrných a tři bronzové medaile. Celkově tak obsadili v neoficiální klasifikaci desátou příčku.⁶³

Plavecké soutěže se konaly v tzv. chrámu plaveckého sportu. Národní plavecký stadión byl považován za chrám sportu, jak ho nazval tehdejší předseda MOV Avery Brundage. Pořadatele stála výstavba bazénu 7 miliónů dolarů. Není divu, že tvůrce této haly Kenzo Tanga byl za ni odměněn olympijským diplomem. Jednalo se o nejmodernější vybavený bazén s devíti dráhami a hledištěm pro 13 000 diváků. Po zakrytí vodní plochy

⁶² DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁶³ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

palubovou podlahou se bazén mohl změnit například na boxerský ring a kapacita hlediště se tím zvýšila ještě o tři tisíce. Není divu, že následně při závodech byly překonány olympijské rekordy ve všech disciplínách mužů i žen. Padlo také 12 světových rekordů.⁶⁴

Plavecký program se rozšířil o dvě disciplíny a jedna disciplína byla změněna. Konkrétně se přidala trať pro muže i ženy na 400 m osobní polohový závod, v mužské kategorii přibyla štafeta na 4 x 100 m volný způsob a dosavadní trať 100 m znak se změnila na 200 m znak. Plavecké závody opět ovládli Američané – v ženském podání se značnou převahou, u mužů se do zlatých medailí vtěsnali třikrát i plavci z Austrálie. Pokud budeme počítat medaile i ze skoků do vody, tak USA má na kontě 16 zlatých, 10 stříbrných a 11 bronzových medailí, druhá Austrálie se pak pyšnila 4 zlatými, 1 stříbrnou a 4 bronzovými medailemi. Třetí nejúspěšnější zemí v plaveckých soutěžích byl SSSR, který získal svou první olympijskou zlatou medaili a dále pak jednu stříbrnou a tři bronzové. První zlatou medaili pro SSSR získala Galina Prozumenščikovová v disciplíně na 200 m prsa. Nejúspěšnějším plavcem her se stal osmnáctiletý Američan Donald Schollander, který si z her v Tokiu odvážel 4 zlaté medaile. Českoslovenští plavci bohužel neměli v Tokijské konkurenci šanci.

Ve vodním pólu se utkalo 13 družstev. Zlatou medaili si ale odváželo opět Maďarsko, které vyhrálo díky lepšímu poměru branek nad Jugoslávií. Bronzová medaile mířila k reprezentantům ze SSSR.⁶⁵

Tabulka 25 – olympijští vítězové – Tokio 1964

100 m volný způsob	Donald Schollander(USA)	53,4
400 m volný způsob	Donald Schollander(USA)	4:12,2
1500 m volný způsob	Robert Windle (Aus)	17:01,7
200 m znak	Jed Graef (USA)	2:10,3
200 m prsa	Ian O'Brien (Aus)	2:27,8

⁶⁴ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

⁶⁵ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

200 m motýlek	Kevin Berry (Aus)	2:06,6
400 m polohový závod	Richard Roth (USA)	4:45,4
4 x 200 volný způsob	USA	7:52,1
4 x 100 polohový závod	USA	3:58,4
4 x 100 m volný způsob	USA	3:33,2
Skoky z prkna	Kenneth Sitzberger (USA)	159,90 b.
Skoky z věže	Robert Webster (USA)	148,58 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 26 – olympijské vítězky – Tokio 1964

100 m volný způsob	Dawn Fraserová (Aus)	59,5
400 m volný způsob	Virginia Duenkelová (USA)	4:43,6
100 m znak	Caty Fergusonová (USA)	1:07,7
200 m prsa	G.Prozumenščiková SSSR	2:46,4
100 m motýlek	Sharon Stouderová (USA)	1:04,7
400 m polohový závod	Donna de Varonová (USA)	5:18,7
4 x 100 volný způsob	USA	4:03,8
4 x 100 polohový závod	USA	4:33,9
Skoky z prkna	I.Kramerová (SND-NDR)	145,00
Skoky z věže	Lesley Bushová (USA)	99,80

6.18 XIX. OLYMPIJSKÉ HRY – MEXIKO 1968

Olympijské hry v Mexiku se konaly v období od 12. do 27. října roku 1968. Do Mexika se sjelo 5531 sportovců z celkem 112 zemí. Opět se povedlo proslavit

československou výpravu, stejně jako tomu bylo roku 1952 v Helsinkách díky Emilu Zátopkovi. Tentokrát se hry staly „olympiádou Věry Čáslavské“, která získala čtyři zlaté medaile v osmiboji jednotlivkyň, v přeskoku, v prostných a ve cvičení na bradlech. Ke zlatým medailím přidala ještě dvě stříbrné ve cvičení na kladině a jako členka družstva sportovních gymnastek. Díky tomuto výkonu se stala nejlepší sportovkyní světa roku 1968. Do Mexika zavítalo 121 československých sportovců a celkem si přivezli sedm zlatých, dvě stříbrné a čtyři bronzové medaile.⁶⁶

Poprvé přinesla olympijský oheň na stadion žena – mexická atletka Enriqueta Basilia Sotelová. Díky vysoké nadmořské výšce (2240 m) padlo množství světových rekordů. Také se objevila nová sportovní velmoc – Německá demokratická republika. Do této doby se her účastnila vždy společná celoněmecká výprava. I tentokrát nesl olympijský program některé změny. Nejvíce jich nastalo právě v plavání, dále pak box byl rozšířen o kategorii papírové váhy a sportovní střelba o skeet.⁶⁷

Plavecký program se rozšířil o několik disciplín. V mužské kategorii se nově objevily disciplíny 200 m volný způsob, 100 m znak, 100 m prsa, 100 m motýlek a 200 m osobní polohový závod. Ženám se program rozšířil dokonce o šest disciplín – 200 m volný způsob, 800 m volný způsob, 200 m znak, 100 m prsa, 200 m motýlek a 200 m osobní polohový závod. Díky výborné přípravě plavců padl v několika disciplínách olympijský rekord, dle výsledkové tabulky je známo 11 olympijských rekordů, a to i přes řídký vzduch, který dle odhadu amerického trenéra Georga Hainese způsoboval ztrátu na 100 m celou jednu sekundu, při trati na 1500 m to bylo dokonce až půl minuty. Kyslík plavcům přeci jen chyběl. Označení „nejlepší plavkyně XIX. Olympijských her“ si zasloužila Američanka Deborah Meyerová, která získala tři zlaté medaile v individuálních závodech. Československé zastoupení taktéž mohlo oslavovat úspěchy. Konkrétně díky plavkyni Olze Kozičové, která se probojovala až do finále na 200 m volný způsob. Československo tak mělo po 16 letech v plaveckém finále své zastoupení. Plavání se opět neslo v převaze amerických reprezentantů.

O další triumf pro Československo se postarala šestnáctiletá Milena Duchková, která ve skocích z věže vybojovala zlatou medaili. Pro Československo to byla vůbec první

⁶⁶ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁶⁷ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her-letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.

zlatá medaile z plaveckých sportů na olympiádě. Skoky z prkna vyhrála Američanka Sue Gossicková. Turnaj ve vodním pólu vyhrálo mužstvo Jugoslávie.⁶⁸

Tabulka 27 - olympijští vítězové – Mexiko 1968

100 m volný způsob	Michael Wenden (Aus)	52,2
200 m volný způsob	Michael Wenden (Aus)	1:55,2
400 m volný způsob	Michael Burton (USA)	4:09,0
1500 m volný způsob	Michael Burton (USA)	16:38,9
100 m znak	Roland Matthes (NDR)	58,7
200 m znak	Roland Matthes (NDR)	2:09,6
100 m prsa	Donald McKenzie (USA)	1:07,7
200 m prsa	Felipe Muñoz	2:28,7
100 m motýlek	Douglas Russell (USA)	55,9
200 m motýlek	Carl Joseph Robie(USA)	2:08,7
200 m polohový závod	Charles Hickcox (USA)	2:12,0
400 m polohový závod	Charles Hickcox(USA)	4:48,4
4 x 200 volný způsob	USA	7:52,3
4 x 100 polohový závod	USA	3:54,9
4 x 100 m volný způsob	USA	3:31,7
Skoky z prkna	Bernard Wrightson (USA)	170,15 b.
Skoky z věže	Klaus Dibiasi (Ita)	164,18 b.
Vodní pólo	Jugoslávie	

Tabulka 28 – olympijské vítězky – Mexiko 1968

100 m volný způsob	Jan Henneová (USA)	1:00,0
---------------------------	--------------------	--------

⁶⁸ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

200 m volný způsob	Deborah Meyerová (USA)	2:10,5
400 m volný způsob	Deborah Meyerová (USA)	4:31,8
800 m volný způsob	Deborah Meyerová (USA)	9:24,0
100 m znak	Kaye Hallová (USA)	1:06,2
200 m znak	L. Debra Watsonová (USA)	2:24,8
100 m prsa	Djurdica Bjedovová (Jug)	1:15,8
200 m prsa	Sharon Wichmanová (USA)	2:44,4
100 m motýlek	L. McClementová (USA)	1:05,5
200 m motýlek	Ada Koková (Hol)	2:24,7
200 m polohový závod	Claudia Kolbová (USA)	2:24,7
400 m polohový závod	Claudia Kolbová (USA)	5:08,5
4 x 100 volný způsob	USA	4:02,5
4 x 100 polohový závod	USA	4:28,3
Skoky z prkna	Sue Gossicková (USA)	150,77 b.
Skoky z věže	Milena Duchková (ČSSR)	109,59 b.

6.19 XX. OLYMPIJSKÉ HRY – MNICHOV 1972

Olympijské hry v Mnichově se konaly v období od 26. srpna do 11. září roku 1972. Do Mnichova zavítalo téměř 8000 sportovců ze 121 zemí. Snahu Německa očistit stín berlínských her pošlapali Palestiňští teroristé, kteří v noci 5. září pronikli do olympijské vesnice, vnikli do ubikace izraelské delegace a sportovce společně s funkcionáři si vzali jako rukojmí. Dva izraelské členy zabili ve vesnici, následně na letišti, když chtěli s rukojmími odletět, přišlo o život dalších 9 izraelských občanů, 5 Palestinců a 1 policista. Byla to tragédie, vedle které se výkony sportovců ztrácely. Ale ani tento čin nezastavil konání her, neboť „olympijská myšlenka musí být silnější, než násilí“, jak prohlásil

současný prezident Mezinárodního olympijského výboru Avery Brundage. I přes jeho výzvu k soudržnosti se našlo mnoho sportovců, kteří po tomto incidentu Mnichov opustili.⁶⁹

Pokud pomineme tento incident, což jde jen těžko, může se Mnichov chlubit svými moderními olympijskými sportovišti, která patří k příkladům moderní sportovní architektury. Poprvé na hrách zazněla přísaha v rámci zahajovacího ceremoniálu ze strany rozhodčích. Nově se do olympijského programu zařadila házená a vodní slalom. Obnovena byla také lukostřelba. Československo reprezentovalo 186 sportovců, avšak výkony našich reprezentantů nenaplnily příznivce sportů. Po medailově úspěšných hrách v Mexiku si českoslovenští sportovci vezli domů „pouhé“ dvě zlaté, čtyři stříbrné a dvě bronzové medaile. O zlato se postaral diskař Ludvík Daněk a zápasník Vítězslav Mácha.

V roce 1964 v Tokiu se podařilo Donaldu Schollanderovi vybojovat čtyři zlaté medaile. To byl výkon, který nikdo nepřekonal až do dosavadních her. V roce 1972 v Mnichově se objevuje nový plavecký král. Trenér Sherman Chavoor sestavil pro svého svěřence plán přípravy na hry v Mnichově. Jeho svěřenec, Američan Mark Spitz, dokázal vybojovat neuvěřitelných 7 zlatých medailí – 4 v individuálním závodě a tři ve štafetě. Každá jeho zlatá medaile představovala nový světový rekord. V ženském zastoupení se o pozornost zasloužila patnáctiletá australská plavkyně Shane Gouldová, která si z her odvážela tři zlaté medaile, jednu stříbrnou a jednu bronzovou. Jak už tomu bylo zvykem, plavecké závody ovládli opět Američané. Program nesl stejnou podobu jako při předešlých hrách v Mexiku. Krom dvou mužských a třech ženských disciplín, byly ve všech ostatních překonány světové rekordy, olympijský rekord padl za dobu plaveckých soutěží celkem 84krát.

Milena Duchková, která excelovala v Mexiku při skoku z věže, na zlatou medaili nestačila a brala stříbro. V mužích se o zlaté medaile podělil Ital Claus Dibiasi ve skoku z věže a sovětský reprezentant Vladimir Vasin ve skoku z prkna

Vodní pólo se dočkalo renovace pravidel, která celou hru zrychlila. Ve finále, které skončilo remízou, se utkalo družstvo SSSR a Maďarska. O zlaté medaili pro SSSR rozhodl lepší brankový podíl.⁷⁰

⁶⁹ SCHALLER, Gérard a KOVÁŘ, Pavel. *Olympijské hry 1896-2004: od Athén k Athénám*. 1. vyd. Praha: Olympia ve spolupráci s Českým olympijským výborem, [2004]. 359 s. ISBN 80-7033-852-0.

Tabulka 29 – olympijští vítězové – Mnichov 1972

100 m volný způsob	Mark Spitz (USA)	51,22
200 m volný způsob	Mark Spitz (USA)	1:52,78
400 m volný způsob	Bradfor Cooper (Aus)	4:00,27
1500 m volný způsob	Michael Burton (USA)	15:52,58
100 m znak	Roland Matthes (NDR)	56,58
200 m znak	Roland Matthes (NDR)	2:02,82
100 m prsa	Nobutaka Tagučí (Jap)	1:04,94
200 m prsa	John Heneken (USA)	2:21,55
100 m motýlek	Mark Spitz (USA)	54,27
200 m motýlek	Mark Spitz (USA)	2:00,70
200 m polohový závod	Gunnar Larsson (Švé)	2:07,17
400 m polohový závod	Gunnar Larsson (Švé)	4:31,98
4 x 200 volný způsob	USA	7:35,78
4 x 100 polohový závod	USA	3:48,16
4 x 100 m volný způsob	USA	3:26,42
Skoky z prkna	Vladimir Vasin (SSSR)	594,09 b.
Skoky z věže	Claus Dibiasi (Ita)	504,12 b.
Vodní pólo	SSSR	

Tabulka 30 – olympijské vítězky – Mnichov 1972

100 m volný způsob	Sandra Neilsonová (USA)	58,59
200 m volný způsob	Shane Gouldová (Aus)	2:03,56
400 m volný způsob	Shane Gouldová (Aus)	4:19,04

⁷⁰ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984

800 m volný způsob	Keen Rothhammerová (USA)	8:53,68
100 m znak	Melissa Beloteová (USA)	1:05,78
200 m znak	Melissa Beloteová (USA)	2:19,19
100 m prsa	Catherine Carrová (USA)	1:13,58
200 m prsa	Beverly Whitfieldová (Aus)	2:41,71
100 m motýlek	Majumi Aokiová (Jap)	1:03,34
200 m motýlek	Karen Moeová (USA)	2:15,57
200 m polohový závod	Shane Gouldová (Aus)	2:23,07
400 m polohový závod	Abigail Neallová (Aus)	5:02,97
4 x 100 volný způsob	USA	3:55,19
4 x 100 polohový závod	USA	4:20,75
Skoky z prkna	Maxine Kingová (USA)	450,03 b.
Skoky z věže	Ulrika Knapeová (Švé)	390,00 b.

6.20 XXI. OLYMPIJSKÉ HRY – MONTREAL 1976

Hry v kanadském Montrealu se konaly ve dnech 17. července až 1. srpna roku 1976. Předvést své nejlepší výkony přijelo přes 6000 sportovců, což je oproti minulým hrám značný pokles. Důvodem je bojkot her většinou afrických zemí, z důvodu rostoucí rasové nenávisti a účasti Nového Zélandu, který udržoval styky s apartheidem Jihoafrické republiky, na olympijských hrách. Nepřítomnost afrických zemí snížila úroveň především v atletických disciplínách. Do programu her byla přidána házená žen a šest disciplín veslování žen. Československou výpravu tvořilo 167 sportovců, kteří dokázali vybojovat dvě zlaté, dvě stříbrné a čtyři bronzové medaile. O zlato se postaral střelec Josef Panáček

a cyklista Anton Tkáč. Jedním z největších sportovních překvapení olympijských her byla stříbrná medaile pro družstvo československých moderních pětibojařů.⁷¹

Plavecký král z minulých her Mark Spitz přijel do Montrealu už jen v roli televizního komentátora. Jediný rekord Marka Spitze, který nebyl v Montrealu překonán, byl čas na 100 m motýlek. Výkonost plavců se tak posunula, že Spitzovo čas z minulých her na 200 m volný způsob by nestačil ani na postup do finále. Olympijské rekordy v plavání byly překonány celkem 80x za tyto závody a světové 30x. Z plaveckého programu zmizely celkem tři disciplíny, 200 m osobní polohový závod u mužů i žen a mužská štafeta na 4 x 100 m volný způsob. Mužské disciplíny ovládli tradičně Američané, ale v ženách se vedení prvně ujmul NDR. Nejlepšími plavci her se stali znakař John Naber (USA) a Kornelie Enderová (NDR), která dominovala v tratích na volný způsob. Oba získali 4 zlaté medaile a jednu stříbrnou. Na trati 100 m volný způsob mužů byla poprvé překonána hranice 50 sekund a Američan Jim Montgomery si tak na své konto mohl připsat prvenství v čase 49,99 s.

O velké napětí při skocích do vody, konkrétně skocích z věže, se postaraly ženy. Velký souboj, kde až do posledního skoku měly naději na zlatou medaili čtyři závodnice, vyhrála Jelena Vajcechovská (SSSR) před medailistkou z mnichovských her Ulrikou Knapeovou.

Turnaj ve vodním pólu ovládli nekompromisně Maďaři, kteří získali zlatou medaili bez jediné porážky. Stříbrnou medaili vybojovali Italové a bronzová medaile náležela týmu Holandska.⁷²

Tabulka 31 – olympijští vítězové – Montreal 1976

100 m volný způsob	Jim Montgomery (USA)	49,99
200 m volný způsob	Bruce Furniss (USA)	1:50,29
400 m volný způsob	Brian Stuart Goodell (USA)	3:51,93
1500 m volný způsob	Brian Stuart Goodell (USA)	15:02,40

⁷¹ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁷² PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

100 m znak	John Naber (USA)	55,49
200 m znak	John Naber (USA)	1:59,19
100 m prsa	John Hencken (USA)	1:03,11
200 m prsa	David Wilkie (VB)	2:15,11
100 m motýlek	Matt Vogel (USA)	54,35
200 m motýlek	Mike Bruner (USA)	1:59,23
400 m polohový závod	Rod Strachan (USA)	4:23,68
4 x 200 volný způsob	USA	7:23,22
4 x 100 polohový závod	USA	3:42,22
Skoky z prkna	Philip Boggs (USA)	619,05 b.
Skoky z věže	Klaus Dibiasi (Ita)	600,51 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 32 – olympijské vítězky – Montreal 1976

100 m volný způsob	Kornelia Enderová (NDR)	55,65
200 m volný způsob	Kornelia Enderová (NDR)	1:59,26
400 m volný způsob	Petra Thumerová (NDR)	4:09,89
800 m volný způsob	Petra Thumerová (NDR)	8:37,14
100 m znak	Ulrike Richterová (NDR)	1:01,83
200 m znak	Ulrike Richterová (NDR)	2:13,43
100 m prsa	Hannelore Ankeová (NDR)	1:11,16
200 m prsa	Marina Koševá (NDR)	2:33,35
100 m motýlek	Kornelia Enderová (NDR)	1:00,13
200 m motýlek	Andrea Pollacková (NDR)	2:11,41

400 m polohový závod	Ulrike Tauberová (NDR)	4:42,77
4 x 100 volný způsob	NDR	3:44,82
4 x 100 polohový závod	USA	4:07,95
Skoky z prkna	Jennifer Chandlerová (USA)	506,19 b.
Skoky z věže	Jelena Vajcechovská (SSSR)	406,59 b.

6.21 XXII. OLYMPIJSKÉ HRY – MOSKVA 1980

Ani moskevské hry, které se konaly od 19. července do 3. srpna roku 1980, se neobešly bez bojkotu některých zemí. Her se účastnilo přes 5200 sportovců z 80 zemí. Kvůli sovětské invazi do Afghánistánu roku 1979 byly hry velkou částí západních zemí bojkotovány. Hry se tak stal v podstatě soubojem mezi Sovětským svazem a Východním Německem. Mnoho sportovců ze zemí, které hry bojkotovaly, se her účastnili pod olympijskou vlajkou.

Československo vyslalo dosud největší výpravu – 211 sportovců. I přes to, že konkurence byla nižší, získali reprezentanti pouze dvě zlaté, tři stříbrné a devět bronzových medailí. Často se pak českoslovenští reprezentanti objevovali na 4. až 6. místě. Zlatou medaili vybojoval vzpěrač Ota Zaremba a Jindřich Svoboda svým gólem zajistil zlatou medaili pro naše fotbalisty ve finále s NDR. I při neúčasti mnoha špičkových sportovců padlo na hrách 34 světových a 62 olympijských rekordů.⁷³

Plavecký program zůstal stejný jako na hrách v Melbourne. Při pohledu na výsledkové tabulky není sporu o tom, jak rychle jde výkonnostní úroveň nahoru. Její hranice se stále posouvá. Velkou pozornost si zasloužil plavec Vladimir Salnikov (SSSR), který na trati 1500 m volný způsob prolomil hranici 15 minut a s časem 14:58,27 dosáhl nejen na zlatou medaili, ale také na olympijský a světový rekord. Druhou zlatou medaili vybojoval ještě na trati 400 m volný způsob. Vzhledem k neúčasti západních zemí byl Sovětský svaz s převahou viděn na výsledkové listině mužů. U žen, stejně jako před čtyřmi lety, vévodily plavkyně z NDR, které překonaly šest světových a devět olympijských

⁷³ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

rekordů. Českoslovenští plavci startovali ve finále celkem čtyřikrát. Jedno čtvrté, dvě pátá a jedno šesté místo bylo pro československé plavání dosud největší úspěch na olympijských hrách.

Maďarsko svou zlatou medaili ve vodním pólu z Melbourne neobhájilo a bralo tentokrát bronz. Prvenství si vybojoval tým Sovětského svazu a druhé místo náleželo Jugoslávii.

Skoky do vody byly taktéž ve znamení souboje Sovětského svazu a NDR.⁷⁴

Tabulka 33 – olympijští vítězové – Moskva 1980

100 m volný způsob	Jörg Woithe (NDR)	50,40
200 m volný způsob	Sergej Kopljakov (SSSR)	1:49,81
400 m volný způsob	Vladimir Salnikov (SSSR)	3:51,31
1500 m volný způsob	Vladimir Salnikov (SSSR)	14:58,27
100 m znak	Bengt Baron (Švé)	56,53
200 m znak	Sándor Wladar (Maď)	2:01,93
100 m prsa	Duncan Goodhew (VB)	1:03,34
200 m prsa	Robertas Žulpa (SSSR)	2:15,85
100 m motýlek	Pär Arvidsson (Švé)	54,92
200 m motýlek	Sergej Fesenko (SSSR)	1:59,76
400 m polohový závod	Alexandr Sidorenko (SSSR)	4:22,89
4 x 200 volný způsob	SSSR	7:23,22
4 x 100 polohový závod	AUS	3:45,70
Skoky z prkna	Alexandr Portnov	902,02b.
Skoky z věže	Falk Hoffmann (NDR)	835,65 b.
Vodní pólo	SSSR	

⁷⁴ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

Tabulka 34 – olympijské vítězky – Moskva 1980

100 m volný způsob	Barbara Krauserová (NDR)	54,76
200 m volný způsob	Barbara Krauserová (NDR)	1:58,33
400 m volný způsob	Ines Diersová (NDR)	4:08,76
800 m volný způsob	Michelle Fordová (Aus)	8:28,9
100 m znak	Rica Reinischová (NDR)	1:00,86
200 m znak	Rica Reinischová (NDR)	2:11,77
100 m prsa	Ute Gewenigerová (NDR)	1:10,22
200 m prsa	Lina Kačjušiteová (SSSR)	2:29,54
100 m motýlek	Caren Metschucková (NDR)	1:00,42
200 m motýlek	Ines Geisslerová (NDR)	2:10,44
400 m polohový závod	Petra Schneiderová (NDR)	4:36,29
4 x 100 volný způsob	USA	3:44,82
4 x 100 polohový závod	NDR	3:42,71
Skoky z prkna	Irina Kalininová (SSSR)	725,910 b.
Skoky z věže	Martina Jaschkeová (NDR)	596,250b.

6.22 XXIII. OLYMPIJSKÉ HRY – LOS ANGELES 1984

Hry v kalifornském Los Angeles se konaly od 28. července do 12. srpna roku 1984. Na hry přijelo 6979 sportovců ze 140 zemí. Poprvé po mnohaleté pauze se účastnila her Čínská lidová republika. Olympijské hry se opět staly rukojmí politiky, neboť tentokrát účast na hrách bojkotoval Sovětský svaz, ostatními státy východní Evropy a také Kubou – kromě Rumunska a Jugoslávie. Tento bojkot se týkal také Československa, které na olympijských hrách chybělo. Oficiální uváděný důvod k tomuto kroku byly obavy z údajně

nedostatečného zajištění bezpečnosti a nerespektování důstojnosti sportovců. Ovšem pravým důvodem byla odvěta za předešlé olympijské hry v Moskvě, kam na výzvu USA nepřijelo 65 států. I přes neúčast mnoha států byl ustaven nový rekord v počtu zúčastněných zemí a také padla řada vynikajících výkonů, především ze strany amerických sportovců.⁷⁵

Do plaveckého programu se vrátila disciplína na 200 m polohový závod mužů i žen a mužská štafeta na 4 x 100 m volný způsob. Plavání kralovali opět plavci z USA, a to jak v mužském, tak i v ženském zastoupení. Celkem si vyplavali 24 zlatých medailí. Čas, který zaplaval v předešlých olympijských hrách Vladimir Salnikov na 1500 m, zůstal nedotčen. Němec Gross, kterému se díky jeho velkému rozpětí paží, přezdívalo „Albatros“, zaplavoval světový rekord na 100 m motýlek v čase 53,08 s a získal zlatou medaili, další světový rekord pokořil na trati 200 m volný způsob časem 1:47,44 min. O další světový rekord se také zasloužil kanadský plavec Alex Baumann v disciplíně na 200 m polohový závod časem 2:01,42 min.

Mezi plavecké sporty na olympijských hrách se poprvé zařadilo také synchronizované plavání, ve kterém suverénně zvítězila Američanka Tracy Ruizová. Stříbrnou medaili si vybojovala Kanadanka Carolyn Waldová a bronz náležel Japonce Miwako Motojošiové. Zlato za dvojici si zůstalo také v USA zásluhou Tracy Ruizové a Candy Costieové.

Po 56 letech se ve skocích do vody mužů umístili Američané na první příčce v obou disciplínách. Zlato za skoky z prkna si odvážela Kanadanka Silvie Bernierová a ze skoků z věže Číňanka Jihong Zhou.⁷⁶

Tabulka 35 – olympijští vítězové – Los Angeles 1984

100 m volný způsob	A. Raudy Gaines (USA)	49,8
200 m volný způsob	Michael Gross (NSR)	1:47,4
400 m volný způsob	George DiCarlo (USA)	3:51,2
1500 m volný způsob	Michael O'Brien (USA)	15:05,2

⁷⁵ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁷⁶ PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha: Olympia, 1984

100 m znak	Richard Carey (USA)	55,8
200 m znak	Richard Carey (USA)	2:00,2
100 m prsa	Steve Lundquist (USA)	1:01,7
200 m prsa	Victor Davis (Kan)	2:13,3
100 m motýlek	Michael Gross (NSR)	53,1
200 m motýlek	Jon Sieben (Aus)	1:57,0
200 m polohový závod	Alex Baumann (Kan)	2:01,4
400 m polohový závod	Alex Baumann (Kan)	4:17,4
4 x 200 volný způsob	USA	7:15,7
4 x 100 polohový závod	USA	3:39,3
4 x 100 m volný způsob	USA	3:19,0
Skoky z prkna	Greg Louganis (USA)	754,41 b.
Skoky z věže	Greg Louganis (USA)	710,91 b.
Vodní pólo	Jugoslávie	

Tabulka 36 – olympijské vítězky – Los Angeles 1984

100 m volný způsob	Carie Steinseiferová (USA)	55,9
	Nancy Gogsheadová (USA)	55,9
200 m volný způsob	Mary Wayetová (USA)	1:59,2
400 m volný způsob	Tiffany Cohenová (USA)	4:07,1
800 m volný způsob	Tiffany Cohenová (USA)	8:24,9
100 m znak	Theresa Andrewsová (USA)	1:02,5
200 m znak	Jolanda de Roverová (Hol)	2:12,4
100 m prsa	P. van Staverenová (Hol)	1:09,9

200 m prsa	Anne Ottenbriteová (Kan)	2:30,4
100 m motýlek	Mary T. Maegherová (USA)	59,3
200 m motýlek	Mary T. Maegherová (USA)	2:06,9
200 m polohový závod	Tracy Caulkinsová (USA)	2:12,6
400 m polohový závod	Tracy Caulkinsová (USA)	4:39,2
4 x 100 volný způsob	USA	3:43,4
4 x 100 polohový závod	USA	4:08,3
Skoky z prkna	Silvie Bernierová (Kan)	530,7 b.
Skoky z věže	Jihong Zhou (Čína)	378,81 b.
Synchron. plav. dvojice	USA	99 b.
Synchron.plav.jednotlivec	Tracy Ruizová (USA)	198,467 b.

6.23 XXIV. OLYMPIJSKÉ HRÝ – SOUL 1988

Hry v jihokorejském Soulu trvaly od 19. září do 2. října roku 1988. Bojkoty her naštěstí ustoupily, ale i tak se našla země, která na hry nepřijela. Jižní Korea měla napjatý vztah ke komunistické vládě v Severní Koreji, a tak Pchjongjang svým sportovcům zakázal účast na hrách v Soulu. Her se tedy zúčastnilo 9 465 sportovců ze 160 zemí. Olympijští sportovci během her vylepšili 27 světových rekordů. I tyto hry ale mají nemilou událost. Jedná se o první velký dopingový skandál. Diskvalifikována byla řada sportovců především ze silových soutěží – družstvo bulharských vzpěračů bylo dokonce vyloučeno. Vrcholem byla dodatečná diskvalifikace vítěze atletického sprintu Bena Johnsona z Kanady. Tři dny po zaběhnutí světového rekordu na 100 m v čase 9,79 s. mu bylo prokázáno užití anabolik. Johnson musel vrátit medaili a byly mu anulovány světové i olympijské rekordy.⁷⁷

⁷⁷ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

Po dlouhých 64 letech se na olympijský program vrátil tenis, který se projevil rovnou jako nejúspěšnějším sportovním odvětvím pro Československo, které zde mělo zastoupení v podobě 168 sportovců. Tenisté dokázali vybojovat jednu zlatou (Miloslav Mečíř – dvouhra mužů), stříbrnou (Jana Novotná, Helena Suková – čtyřhra žen) a bronzovou medaili (Milan Šrejbr, Miloslav Mečíř – čtyřhra mužů). Což je značný podíl při součtu třech zlatých, třech stříbrných a dvou bronzových medailí z celých her. Další zlato pro Československo vybojoval Jozef Pribilinec v chůzi na 20 km a Miroslav Varga ve střelbě.⁷⁸

Nejúspěšnější účastnice her se schovávala v plaveckém bazénu. Stala se jí sedminásobná mistryně světa a Evropy Kristin Ottová z NDR, která dokázala vybojovat šest zlatých medailí, čímž se téměř vyrovnala plavci Marku Spitzovi. Jako první v historii plavání dokázala získat zlato ve třech různých plaveckých způsobech. Dalším úspěšným plavcem z her v Soulu je bezpochyby Američan Matt Biondi s pěti zlatými, jednou stříbrnou a jednou bronzovou medailí.⁷⁹

Plavecký program se rozšířil o trať 50 m volný způsob, a to jak v ženské, tak i v mužské kategorii. Po osmi letech se na hry vrátil král disciplíny 1500 m volný způsob, který v Moskvě pokořil hranici 15 minut. V Soulu se mu to bohužel nepovedlo zopakovat, i tak ale jeho čas 15:00,4 stačil na zlatou medaili.

Ve vodním pólu se o medaile utkalo celkem 16 týmu ze 4 světadílů. Vítězství si obhájila Jugoslávie před Američany.

Američan Greg Louganis si obhájil obě zlaté medaile z Los Angeles jak ve skoku z třímetrového prkna, tak i ve skoku z věže, a to i po zranění, kdy před finálovou sérií skoku z prkna zavadil hlavou o desku a z vody mu museli pomáhat.

Synchronizované plavání se po čtyřech letech posunulo zase o level dál a favoritkou se stala Carolyn Waldová z Kanady, která zaujala dokonalou sestavou, vznešeností a osobitým kouzlem. Vyhrála soutěž jednotlivkyň a společně s Michelle Cameronovou i soutěž dvojic.⁸⁰

⁷⁸ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁷⁹ *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

⁸⁰ Kolektiv autoru. *Hry XXIV. Olympiády Soul 1988*. Praha: Olympia, 1989

Tabulka 37 – olympijští vítězové – Soul 1988

50 m volný způsob	Matt Biondi (USA)	22,1
100 m volný způsob	Matt Biondi (USA)	48,6
200 m volný způsob	Duncan Armstrong (Aus)	1:47,3
400 m volný způsob	Uwe Dassler (NDR)	3:47,0
1500 m volný způsob	Vladimir Salnikov (SSSR)	15:00,4
100 m znak	Daiči Suziki (Jap)	55,1
200 m znak	Igor Polanski (SSSR)	1:59,4
100 m prsa	Adrian Moorhouse (VB)	1:02,0
200 m prsa	József Szábó (Maď)	2:13,5
100 m motýlek	Anthony Nesty (Sur)	53,0
200 m motýlek	Michael Gross (NSR)	1:56,9
200 m polohový závod	Tamas Darniy (Maď)	2:00,2
400 m polohový závod	Tamas Darniy (Maď)	4:14,7
4 x 200 volný způsob	USA	7:12,5
4 x 100 polohový závod	USA	3:36,9
4 x 100 m volný způsob	USA	3:16,5
Skoky z prkna	Greg Louganis (USA)	730,8 b.
Skoky z věže	Greg Louganis (USA)	638,61 b.
Vodní pólo	Jugoslávie	

Tabulka 38 – olympijské vítězky – Soul 1988

50 m volný způsob	Kristin Ottová (NDR)	25,5
100 m volný způsob	Kristin Ottová (NDR)	54,9
200 m volný způsob	Heike Friedrichová (NDR)	1:57,7

400 m volný způsob	Janet Evansová (USA)	4:03,9
800 m volný způsob	Janet Evansová (USA)	8:20,2
100 m znak	Kristin Ottová (NDR)	1:00,9
200 m znak	Krisztina Egerszegy (Maď)	2:09,3
100 m prsa	Tania Dangkalakova (Bul)	1:07,9
200 m prsa	Silke Hornerová (NDR)	2:26,7
100 m motýlek	Kristin Ottová (NDR)	59,0
200 m motýlek	Kathleen Nordová (NDR)	2:09,5
200 m polohový závod	Daniela Hungerová (NDR)	2:12,6
400 m polohový závod	Janet Evansová (USA)	4:37,8
4 x 100 volný způsob	USA	3:40,6
4 x 100 polohový závod	USA	4:03,7
Skoky z prkna	Min Gao (Čína)	580,23 b.
Skoky z věže	Yanmei Xuo (Čína)	445,2 b.
Synchron. plav. dvojice	Kan	197,717 b.
Synchron.plav.jednotlivec	Carolyn Waldová (Kan)	200,15 b.

6.24 XXV. OLYMPIJSKÉ HRY – BARCELONA 1992

Olympijské hry v Barceloně probíhaly ve dnech 25. července až 9. srpna roku 1992. Poprvé se účast sportovců blížila k 10 000 zúčastněných. Sportovci se do Barcelony sjeli z celkem 172 států. Tentokrát se nekonal žádný bojkot, naopak se po 12 letech zúčastnili sportovci z Kuby a Severní Koreji a po 28 letech byla zpět přizvána i Jihoafrická republika, která byla dříve vyloučena pro politiku apartheidu. Poprvé od roku 1964 nastupovalo Německo jako jednotné družstvo a naopak 12 republik Sovětského svazu spojilo své úsilí

naposledy jako jednotný tým a vystupovalo pod hlavičkou Společenství nezávislých států (SNS).

Tyto olympijské hry byly zásluhou Mezinárodního olympijského výboru poprvé otevřeny i profesionálním sportovcům. Účastnili se tak nejlepší severoameričtí profesionálové v basketbalu v podání týmu NBA, kteří jednoduše vyhráli zlatou medaili.

Československý tým, naposledy dohromady, tvořilo 199 reprezentantů, kteří si vybojovali čtyři zlaté medaile, dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. O zlato se zasloužil Jan Železný v hodu oštěpem, Robert Změlík v desetiboji, Petr Hrdlička ve střelbě a Lukáš Pollert ve vodním slalomu. Mezi neúspěšnějšími sportovci her se opět objevily jména z bazénu, a to konkrétně plavec Jevgenij Sadovj (SNS) a Krisztina Egerszegiová z Maďarska, oba se třemi zlatými medailemi.⁸¹

Plavecký program zůstal beze změny jak v počtu, tak i druhu disciplín. Nejvýraznější plavkyní Barcelony byla bezesporu Maďarka Krisztina Egerszegy, která si vyplavala tři zlaté medaile v individuálních závodech 400 m polohový závod, 100 m znak a 200 m znak. V mužské kategorii se stal hvězdou reprezentant bývalého Sovětského svazu, startující pod hlavičkou Společenství nezávislých států, Jevgenij Sadovj, který si vyplaval také tři zlaté medaile v tratích 200 a 400 m volný způsob a ve štafětě 4 x 200 m volný způsob. Další výraznou postavou byl jeho krajan, sprinter Alexander Popov, který si vyplaval zlato na 50 a 100 m volný způsob.

Synchronizované plavání ovládly Američanky. V jednotlivkyních se na prvním místě umístila Kristen Babb – Sprague a ve dvojicích vyhrál tým USA.

Skoky do vody válcovala s převahou Čína. V mužské kategorii skoku z věže si zlatou medaili vysloužil Číňan Shuwei Sun a ve skoku z prkna Američan Mark Lenzi. V Ženské kategorii obě zlaté medaile braly reprezentantky Číny. Ve skoku z prkna dominovala Min Gao a ve skoku z věže pak Mingxia Fu.

Vodní pólo zažilo nejdelší finálový zápas, a to mezi Itálií a Španělskem. O vítězi rozhodlo až šesté prodloužení a zlatou medaili si o bod urvali Italové. Naši reprezentanti skončili v turnaji vodního póla na devátém místě.

^{81 81} *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.

Tabulka 39 - olympijští vítězové - Barcelona 1992

50 m volný způsob	Alexander Popov (SNS)	21,9
100 m volný způsob	Alexander Popov (SNS)	49,0
200 m volný způsob	Jevgenij Sadovj (SNS)	1:46,7
400 m volný způsob	Jevgenij Sadovj (SNS)	3:45,0
1500 m volný způsob	Kieren Perkins (Aus)	14:43,5
100 m znak	Mark Tewksbury (Kan)	54,0
200 m znak	Martin Lopez-Zubero (Špa)	1:58,5
100 m prsa	Nelson Diebel (USA)	1:01,5
200 m prsa	Mike Barrowman (USA)	2:10,2
100 m motýlek	Pablo Morales (USA)	53,3
200 m motýlek	Melwin Steward (USA)	1:56,3
200 m polohový závod	Tamas Darniy (Maď)	2:00,8
400 m polohový závod	Tamas Darniy (Maď)	4:14,2
4 x 200 volný způsob	SNS	7:11,9
4 x 100 polohový závod	USA	3:36,9
4 x 100 m volný způsob	USA	3:16,7
Skoky z prkna	Mark Lenzi (USA)	676,53 b..
Skoky z věže	Shuewi Sun (Čína)	677,31 b.
Vodní pólo	Itálie	

Tabulka 40 - olympijské vítězky - Barcelona 1992

50 m volný způsob	Wenyi Yang (Čína)	24,8
100 m volný způsob	Yong Zhuang (Čína)	54,6
200 m volný způsob	Nicole Haislettová (USA)	1:57,9

400 m volný způsob	Dagmar Haseová (Něm)	4:07,2
800 m volný způsob	Janet Evansová (USA)	8:22,5
100 m znak	Krisztina Egerszegy (Maď)	1:00,7
200 m znak	Krisztina Egerszegy (Maď)	2:07,1
100 m prsa	Jelena Rudkovskaja (SNS)	1:08,0
200 m prsa	Kjoko Ivasaku (Jap)	2:26,7
100 m motýlek	Hong Qian (Čína)	58,6
200 m motýlek	Summer Sandersová (USA)	2:08,7
200 m polohový závod	Li Linová (Čína)	2:11,7
400 m polohový závod	Krisztina Egerszegy (Maď)	4:36,5
4 x 100 m volný způsob	USA	3:39,5
4 x 100 m polohový závod	USA	4:02,5
Skoky z prkna	Min Gao (Čína)	572,4
Skoky z věže	Mingxia Fu (Čína)	461,43
Synchron. plav. dvojice	USA	192,175
Synchron. Plav. jednotlivec	Kristen Babb-Sprague (USA)	191,848

6.25 XXVI. OLYMPIJSKÉ HRY – ATLANTA 1996

Stoleté výročí prvních novodobých olympijských her se oslavilo konáním olympijských her v Atlantě v USA. Hry probíhaly ve dnech 19. července až 4. srpna roku 1996. Zúčastnilo se téměř 13 000 sportovců ze 197 zemí. Ani tyto hry se neobešly bez události, která průběh her ovlivnila. Atmosféru her poznamenal teroristický útok z 27.

července, kdy výbuch bomby v olympijském parku zabil jednoho člověka a dalších 110 lidí zranil. Soutěže nebyly přerušeny.⁸²

Do olympijského programu se nově zařadil ženský fotbal a poprvé se také představila horská kola, která diváky opravdu nadchla. Díky otevřené bráně profesionálům se k americkým basketbalistům přidali i světoví cyklisté. Česká výprava o 117 členech se postarala o největší úspěch od her v Moskvě 1980, kdy se ale hry konaly za absence několika zemí. Naši sportovci dokázali vybojovat čtyři zlaté medaile, tři stříbrné a čtyři bronzové medaile. O dvě zlaté se zasloužil Martin Doktor v rychlostní kanoistice, Štěpánka Hilgertová ve vodním slalomu a oštěpař Jan Železný, který své prvenství v Barceloně opět obhájil.⁸³

Plavecký program se přidáním ženské štafety na 4 x 200 m volný způsob stabilizoval. Dvě zlaté medaile z Barcelony na trati 50 m a 100 m volný způsob si zde obhájil ruský plavec Alexandr Popov, který na těchto tratích nebyl poražen od roku 1991. Výsledková tabulka už nebyla jen převahou Američanů na prvních místech, byť v počtu medailí byli na prvním místě, zlatých si ze všech disciplín mužů i žen odváželi „pouze“ 13. Dvě zlaté medaile si vyplaval také Novozélanďan Danyon Loander, a to konkrétně na trati 200 a 400 m volný způsob. Motýlkové disciplíny byly doménou ruského plavce Denise Pankratova, který taktéž bral dvě zlaté. Štafetové závody jak mužů, tak i žen byly naopak záležitostí USA, která ve všech štafetách doplávala na prvním místě. Mezi ženami byla nejvýraznější postavou irská reprezentantka Michelle Smithová, která prokázala svou plaveckou všestrannost. Vyplávala si prvenství ve třech individuálních závodech. Zlatou medaili brala v disciplínách 200 a 400 m polohový závod a 400 m volný způsob. Konkrétně na trati 400 m volný způsob se Michelle Smithová zlepšila za 15 měsíců o neuvěřitelných 18 sekund. Nicméně na dalších olympijských hrách už tuto závodnici plavat nikdo neviděl, v roce 1999 dostala zákaz činnosti za manipulaci při dopingové kontrole.⁸⁴

⁸² DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁸³ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Atlanta 1996: hry XXVI. olympiády*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1996. 175 s. ISBN 80-7033-423-1.

⁸⁴ SCHALLER, Gérard a KOVÁŘ, Pavel. *Olympijské hry 1896-2004: od Athén k Athénám*. 1. vyd. Praha: Olympia ve spolupráci s Českým olympijským výborem, [2004]. 359 s. ISBN 80-7033-852-0.

Velkou novinkou v synchronizovaném plavání bylo nahrazení soutěže jednotlivkyň a dvojic soutěží družstev. Američanky s převahou zvítězily, druhé místo si vybojovaly Kanadanky a třetí místo náleželo Japonkám.

Skoky do vody se staly doménou pro Čínu. Čína sice plánovala ovládnout všechny čtyři prvenství, to jim ale překazil ruský reprezentant Dimitrij Sautin, který čínským reprezentantům „sebral“ zlatou medaili ve skoku z věže. Obě ženské skokanské disciplíny ovládla Ming – sia Fu, nejmladší mistryně světa v plaveckých soutěžích.

Vodní pólo se stalo finálovým soubojem mezi jihoevropskými státy Španělska a Chorvatska. Španělé ve finále zvítězili, bronzovou medaili si odvezli Italové.⁸⁵

Tabulka 41 – olympijští vítězové – Atlanta 1996

50 m volný způsob	Alexander Popov (Rus)	22,1
100 m volný způsob	Alexander Popov (Rus)	48,7
200 m volný způsob	Danyon Loader (NZ)	1:47,6
400 m volný způsob	Danyon Loader (NZ)	3:48,0
1500 m volný způsob	Kieren Perkins (Aus)	14:56,4
100 m znak	Jeff Rouse (USA)	54,1
200 m znak	Brad Britgewater (USA)	1:58,6
100 m prsa	Frederik Deburghgrave(Bel)	1:00,7
200 m prsa	Norbert Róza (Maď)	2:12,6
100 m motýlek	Denis Pankratov (Rus)	52,3
200 m motýlek	Denis Pankratov (Rus)	1:56,5
200 m polohový závod	Attila Czene (Maď)	1:59,9
400 m polohový závod	Tom Dolan (USA)	4:14,9
4 x 200 volný způsob	USA	7:14,8

⁸⁵ DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Atlanta 1996: hry XXVI. olympiády*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1996. 175^s. ISBN 80-7033-423-1.

4 x 100 polohový závod	USA	3:34,8
4 x 100 m volný způsob	USA	3:15,4
Skoky z prkna	Ni Siung (Čína)	701,46 b.
Skoky z věže	Dmitrij Sautin (Rus)	692,34 b.
Vodní pólo	Španělsko	

Tabulka 42 – olympijské vítězky – Atlanta 1996

50 m volný způsob	Amy van Dykenová (USA)	24,9
100 m volný způsob	Le Ting-i (Čína)	54,5
200 m volný způsob	Claudia Pollová (Kos)	1:58,2
400 m volný způsob	Michelle Smithová (Irsko)	4:07,3
800 m volný způsob	Brooke Benettová (USA)	8:27,9
100 m znak	Beth Botsfordová (USA)	1:01,2
200 m znak	Krisztina Egerszegy (Maď)	2:07,8
100 m prsa	Penny Heynssová (JAR)	1:07,3
200 m prsa	Penny Heynssová (JAR)	2:25,4
100 m motýlek	Amy van Dykenová (USA)	59,1
200 m motýlek	Susan O'Neillová (Aus)	2:07,8
200 m polohový závod	Michelle Smithová (Irsko)	2:13,9
400 m polohový závod	Michelle Smithová (Irsko)	4:39,2
4 x 100 m volný způsob	USA	3:39,3
4 x 100 m polohový závod	USA	4:02,9
4 x 200 m volný způsob	USA	7:59,9
Skoky z prkna	Ming-sia Fu (Čína)	547,68 b.

Skoky z věže	Ming-sia Fu (Čína)	521,28 b.
Synchron. plav. družstev	USA	99,72 b.

6.26 XXVII. OLYMPIJSKÉ HRY – SYDNEY 2000

Po druhé v historii se hry vracejí do Austrálie, a to konkrétně do Sydney. Hry se konaly ve dnech od 15. září do 1. října roku 2000. Poslední hry druhého tisíciletí.

Zúčastnilo se více než 10 500 sportovců z téměř 200 států. Vybudovaný olympijský stadion pro 110 tisíc diváků je v těchto letech největší v dějinách. Organizace olympijských her byla podstatně lepší než v Atlantě, což vrátilo olympijskému hnutí důvěryhodnost. Poprvé se her účastnily výpravy Eritreje, Mikronésie a Palau. Čtyři sportovci z Východního Timoru závodili pod olympijskou vlajkou. Novinkou v olympijském programu bylo vodní pólo žen.⁸⁶

Český olympijský výbor vyslal na hry 122 sportovců, kteří vybojovali dvě zlaté, tři stříbrné a tři bronzové medaile. O zlato se zasloužil opět oštěpař Jan Železný – už trojnásobný olympijský vítěz a zlato z Atlanty si obhájila také již dvojnásobná olympijská vítězka ve vodním slalomu Štěpánka Hilgertová. Juan Antonio Samaranch, současný prezident Mezinárodního olympijského výboru, označil Sydney za „nejlepší olympijské hry vůbec“.

V Plaveckém bazénu se to opět hemžilo olympijskými a světovými rekordy. Nejzvučnější jména plavání v Sydney jsou bezpochyby Australan Ian Thorpe, Nizozemec Peter Van den Hoogenband a jeho krajanka Inge de Bruijnová. Právě Peter Van den Hoogenband převzal žezlo po Alexandru Popovi na trati 100 m volný způsob 48,3 což je čas lepší o čtyři desetiny, než zaplavoval Popov v Atlantě. Dále Hoogenband zářil v disciplíně 200 m volný způsob. Ze Sydney odjížděl se dvěma zlatými medailemi z individuálních disciplín. Medailově mu na záda dýchal Ian Thorpe, který si odvážel tři zlaté – jednu z individuálního závodu a dvě štafetové. Během jedné hodiny dokázal zaplavat dva

⁸⁶ SCHALLER, Gérard a KOVÁŘ, Pavel. *Olympijské hry 1896-2004: od Athén k Athénám*. 1. vyd. Praha: Olympia ve spolupráci s Českým olympijským výborem, [2004]. 359 s. ISBN 80-7033-852-0.

světové rekordy a vyhrát dvě zlaté medaile. Za zmínku stojí také značař Lenny Krayzelburg z USA, který kraloval oběma znakovým disciplínám a přidal k tomu ještě zlatou medaili v polohové štafetě. V ženském zastoupení byla úspěšnost rozložená, a tak s minimálně dvěma zlatými medailemi odjížděla Inge de Bruijnová, Brooke Benettová, Diana Mocanu a Jana Kločková. Z českých reprezentantů zářil Daniel Málek, který dokázal vybojovat ve finále obou prsových disciplín krásné páté místo.⁸⁷

Synchronizované plavání vrátilo po pauze v Atlantě do programu synchronizované plavání dvojic. Tuto disciplínu s přehledem vyhrály ruské reprezentantky Olga Brusnikinová a Maria Kiseljevová, které byly současně i členkami vítězného družstva.

Skoky do vody také měly svou novinku. Program byl rozšířen o další čtyři disciplíny, a to konkrétně skoky z prkna – synchronní dvojice a skoky z věže – synchronní dvojice, a to jak v ženské, tak i v mužské kategorii. V mužské kategorii převládaly úspěchy Číny, tři zlaté medaile pro Čínu vybojoval Siung Ni ve skoku z prkna a Tchien Liang ve skoku z věže, třetí zlatou medaili si zasloužila čínská dvojice v synchronním skoku z prkna. Synchronní skok z věže ovládli Rusové.

Novinka nechyběla ani ve vodním pólu, kde se poprvé mezi sebou utkaly týmy žen. Tuto premiéru vyhrály Australanky, stříbro si vybojovali Američanky a bronz Rusky.⁸⁸

Tabulka 43 – olympijští vítězové – Sydney 2000

50 m volný způsob	Garry Hall jr. (USA)	22,0
	Anthony Ervin (USA)	22,0
100 m volný způsob	P.van den Hoogenband (Hol)	48,3
200 m volný způsob	P.van den Hoogenband (Hol)	1:45,3
400 m volný způsob	Ian Thorpe (Aus)	3:40,6

⁸⁷ ŽURMAN, Alexandr et al. *Sydney 2000: hry XXVII. olympiády*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 2000. 175 s. ISBN 80-7033-197-6.

⁸⁸ ŽURMAN, Alexandr et al. *Sydney 2000: hry XXVII. olympiády*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 2000. 175 s. ISBN 80-7033-197-6.

1500 m volný způsob	Grant Hackett (Aus)	14:48,3
100 m znak	Lenny Krayzelburg (USA)	53,7
200 m znak	Lenny Krayzelburg (USA)	1:56,8
100 m prsa	Domenico Fioravanti (Ita)	1:00,5
200 m prsa	Domenico Fioravanti (Ita)	2:10,9
100 m motýlek	Lars Frölander (Švé)	52,0
200 m motýlek	Tom Malchow (USA)	1:55,3
200 m polohový závod	Massimiliano Rosolino (Ita)	1:59,0
400 m polohový závod	Massimiliano Rosolino (Ita)	4:11,8
4 x 200 volný způsob	Austrálie	7:07,0
4 x 100 polohový závod	USA	3:33,7
4 x 100 m volný způsob	Austrálie	3:13,7
Skoky z prkna	Siung Ni (Čína)	708,72 b.
Skoky z věže	Tchien Liang (Čína)	724,53 b.
Skoky z prkna – synchro.	Čína	365,58 b.
Skoky z věže – synchro.	Rusko	365,04 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 44 – olympijské vítězky – Sydney 2000

50 m volný způsob	Inge de Bruijnová (Hol)	24,3
100 m volný způsob	Inge de Bruijnová (Hol)	53,8
200 m volný způsob	Susan O'Niellová (Aus)	1:58,2
400 m volný způsob	Brooke Benettová (USA)	4:05,8
800 m volný způsob	Brooke Benettová (USA)	8:19,7

100 m znak	Diana Mocanu (Rum)	1:01,2
200 m znak	Diana Mocanu (Rum)	2:08,2
100 m prsa	Megan Quannová (USA)	1:07,1
200 m prsa	Agnes Kovacsová (Maď)	2:24,4
100 m motýlek	Inge de Bruijnová (Hol)	56,6
200 m motýlek	Místy Hymanová (USA)	2:05,9
200 m polohový závod	Jana Kločkovová (Ukr)	2:10,7
400 m polohový závod	Jana Kločkovová (Ukr)	4:33,6
4 x 100 m volný způsob	USA	3:36,6
4 x 100 m polohový závod	USA	3:58,3
4 x 200 m volný způsob	USA	7:57,8
Skoky z prkna	Ming-sia Fu (Čína)	609,42 b.
Skoky z věže	Laura Eilkinson (USA)	543,75 b.
Skoky z prkna – synchro.	Rusko	332,64 b.
Skoky z věže - synchro	Čína	312,03 b.
Synchro. Plav. dvojic	Rusko	99,58 b.
Synchron. plav. družstev	USA	99,72 b.
Vodní pólo	Austrálie	

6.27 XXV. OLYMPIJSKÉ HRY – ATHÉNY 2004

Olympijské hry se vrátily do své kolébky, do řeckých Athén. Konaly se ve dnech 13. srpna až 29. srpna roku 2004. Her se účastnilo přes 10 800 sportovců z celkem 201 zemí, což byla rekordní účast. Zatímco v roce 1896 byly hry skromnou akcí s nejasnou budoucností, roku 2004 se vrací jako gigantický svátek celosvětového rozsahu. Po explozi

mezinárodního terorismu byly hry poznamenány rozsáhlými bezpečnostními opatřeními.⁸⁹

Česká výprava jela do Athén ve 142 členech. Jedinou zlatou medaili si domů vezl desetibojař Roman Šebrle, zároveň se zasloužil o titul nejvšestrannějšího atleta světa. Stříbrnou medaili vybojovala střelkyně Lenka Hyková, Jachtařka Lenka Šmídová a veslařská párová čtyřka ve složení David Jirka, Tomáš Karas, Jakub Hanák a David Kopřiva. Bronz si domů odvezla Kateřina Kůrková ve střelbě, Jaroslav Bába ve skoku do výšky, Libor Capalini v moderním pětiboji a dvojice vodních slalomářů Jaroslav Volf a Ondřej Štěpánek. Naši sportovci ve výsledkové listině sbírali především čtvrtá a pátá místa. Na své si bohužel přišla i dopingová kontrola, která odhalila vysoký počet 24 sportovců, kteří kontrolou neprošli, a řada z nich musela vrátit zlaté medaile.⁹⁰

V bazénu se zrodila nová plavecká hvězda. Američan Michael Phelps si dal za cíl překonat Marka Spitze, který tenkrát vyhrál sedm medailí. To se mu skoro povedlo. Phelps si z olympijských her v Athénách odvážel 6 zlatých medailí a dvě bronzové. Tímto výkonem se zařadil mezi nejúspěšnější sportovce olympijských her všech dob. Ian Thorpe, který byl 7 let neporažen v trati na 400 m volný způsob, právě na této trati v kvalifikačním závodě spadl do vody a byl diskvalifikován za předčasný start. Díky jeho sparingpartnerovi Craigu Stevensovi, který se místa v australském týmu vzdal v Thorpovo prospěch, si Thorpe mohl obhájit zlatou medaili a stát se tak prvním plavcem historie, který si udržel prvenství na třech šampionátech za sebou. Překvapením byla štafeta JAR na 4 x 100 metrů volným způsobem, která ukončila dlouhodobé vedení USA a s přehledem si nad Američany a Australany doplávala pro zlato. V ženské kategorii je zvučné jméno ukrajinské plavkyně Jany Kločkovové, která ukázala svou plaveckou všestrannost vítězstvím na obou polohových tratích.⁹¹

Synchronizovanému plavání vévodili a své zlato si opět obhájily Rusky, a to jak v kategorii dvojic, tak i v kategorii družstva.

⁸⁹ JOSEF, Ladislav, NOVÁKOVÁ, Marcela, ed. *Athény 2004: hry XXVIII. olympiády*. Praha: Olympia, 2004. Sport v obrazech. ISBN 80-7033-857-1.

⁹⁰ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7

⁹¹ JOSEF, Ladislav, NOVÁKOVÁ, Marcela, ed. *Athény 2004: hry XXVIII. olympiády*. Praha: Olympia, 2004. Sport v obrazech. ISBN 80-7033-857-1.

Páté vítězství v řadě zajistila pro Čínu Guo Jing – Jing, která vyhrála ve skocích do vody z třímetrového prkna. Čína také dominovala v synchronních skocích z věže i z prkna.

Tabulka 45 – olympijští vítězové – Athény 2004

50 m volný způsob	Hall Gary (USA)	21,93
100 m volný způsob	P.van den Hoogenband (Hol)	48,17
200 m volný způsob	Ian Thorpe (Aus)	1:44,71
400 m volný způsob	Ian Thorpe (Aus)	3:43,10
1500 m volný způsob	Grant Hackett (Aus)	14:43,40
100 m znak	Aaron Peirsol (USA)	54,06
200 m znak	Aaron Peirsol (USA)	1:54,95
100 m prsa	Kosuke Kitadžima (Jap)	1:00,8
200 m prsa	Kosuke Kitadžima (Jap)	2:09,44
100 m motýlek	Michael Phelps (USA)	51,25
200 m motýlek	Michael Phelps (USA)	1:54,04
200 m polohový závod	Michael Phelps (USA)	1:57,14
400 m polohový závod	Michael Phelps (USA)	4:08,26
4 x 200 volný způsob	USA	7:07,33
4 x 100 polohový závod	USA	3:30,68
4 x 100 m volný způsob	JAR	3:13,17
Skoky z prkna	Po Pcheng (Čína)	787,38 b.
Skoky z věže	Jia Chu (Čína)	748,08 b.
Skoky z prkna – synchro.	Řecko	353,34 b.
Skoky z věže – synchro.	Čína	383,88 b.
Vodní pólo	Maďarsko	

Tabulka 46 – olympijské vítězky – Athény 2004

50 m volný způsob	Inge de Bruijnová (Hol)	24,58
100 m volný způsob	Jodie Henryová (Aus)	53,84
200 m volný způsob	A. Potecová Camelia (Rum)	1:58,03
400 m volný způsob	Laure Monaudouová (Fra)	4:05,34
800 m volný způsob	Ai Šibataová (Jap)	8:24,54
100 m znak	Natalie Coughlinová (USA)	1:00,37
200 m znak	Kirsty Coventryová (Zim)	2:09,19
100 m prsa	Luo Sue-ťuan (Čína)	1:06,64
200 m prsa	Amanda Beardová	2:23,37
100 m motýlek	Petria Thomasová (Aus)	57,72
200 m motýlek	Otylia Jedrzejczaková (Pol)	2:06,05
200 m polohový závod	Jana Kločkovová (Ukr)	2:11,14
400 m polohový závod	Jana Kločkovová (Ukr)	4:34,83
4 x 100 m volný způsob	Austrálie	3:35,94
4 x 100 m polohový závod	Austrálie	3:57,32
4 x 200 m volný způsob	USA	7:53,42
Skoky z prkna	Guo Jing-Jing (Čína)	633,15 b.
Skoky z věže	Ch. Newberyová (Aus)	590,30 b.
Skoky z prkna – synchron.	Čína	336,90 b.
Skoky z věže - synchron.	Čína	352,14 b.
Synchro. Plav. dvojic	Rusko	99,334 b.
Synchron. plav. družstev	Rusko	99,501 b.

Vodní pólo	Itálie	
------------	--------	--

6.28 XXIX. OLYMPIJSKÉ HRY – PEKING 2008

Hry se konaly ve dnech od 8. srpna do 24. srpna roku 2008. Her se zúčastnilo kolem 10 942 sportovců z 204 zemí.

Zahájení olympijských her, které mnohým bralo dech, se konalo v Pekingském národním stadionu, který je označován také jako „ptačí hnízdo“. Do plaveckého programu nově přibyl plavecký maratón a cyklistická disciplína BMX. Poprvé se her účastnila Černá Hora, Marshallovy ostrovy a Tuvalu. Česko na hrách v Pekingu reprezentovalo 134 sportovců, kteří vybojovali 3 zlaté, 3 stříbrné a 1 bronzovou medaili. S tímto výkonem skončilo Česko na 24. místě v pořadí národů. O zlaté medaile se postarali Kateřina Emmons, David Kostecký ve střelbě a atletka Barbora Špotáková v hodu oštěpem. Kateřina Emmons přispěla ještě jednou stříbrnou medailí, kterou také získali Ondřej Štěpánek a Jaroslav Volf ve vodním slalomu, Ondřej Synek ve Veslování a bronz si domů vezl zápasník Marek Švec.⁹²

V plaveckém bazénu se děly zázraky. Michael Phelps dokázal splnit, co řekl na olympijských hrách v Athénách. Tentokrát si dokázal vyplavat 8 zlatých medailí, pokořit 7 světových rekordů a stal se tak olympijským rekordmanem. Po 36 letech, kdy Mark Spitz vyhrál v Mnichově 7 zlatých medailí, byl jeho výkon překonán. Phelps se stal nejúspěšnější osobností celých olympijských her. Dalším zvučným jménem byl Japonec Kosuke Kitadžima, který se jako první dostal na prsařské stovce pod hranici 59 sekund. Kitadžima si tak obhájil obě zlaté medaile na prsařských tratích z Athén. Z žen se zde objevují zvučná jména jako Federica Pellegrinová (Ita) – vítězka 200 m volný způsob, Stephanie Riceová (Aus) – dvojnásobná vítězka v polohových disciplínách a Rebecca Adlingtonová (VB) – dvojnásobná vítězka v trati 400 a 800 m volný způsob. Plavecké závody byly plné nových světových rekordů. Čeští plavci ale bohužel nebyli moc úspěšní. Za zmínku určitě stojí plzeňská Sandra Kazíková, která zde vylepšila rekord na 50 m volný způsob a to časem

⁹² ŽURMAN, Alexandr, Vladimír TIKAL a Ladislav JOSEF. *Peking 2008: XXIX. hry*. Praha: Olympia, 2008. Sport v obrazech. ISBN 978-80-7376-100-4.

25,24. Na postup do semifinále jí tento čas ale nestačil. Martin Verner překonal český rekord na 100 m volný způsob a jako první Čech se dostal pod hranici 49 vteřin, ale ani tento výkon na semifinále taktéž nestačil.⁹³

Jak již bylo zmíněné, do olympijského programu se nově zařadil plavecký maraton, konkrétně plavání na 10 km. I zde měla česká reprezentace zastoupení v podobě Jany Pechanové, která v tomto závodě skončila na 8. místě, a Rostislava Vítka, který skončil na místě 17.

Ve skocích do vody v ženské kategorii tradičně dominovaly Číňanky, které tentokrát vyhráli všechny čtyři disciplíny. V mužské kategorii také převládala Čína, ovšem na Matthewa Mitchana z Austrálie ve skoku z věže čínští závodníci nestačili.

Synchronizované plavání jak dvojic, tak družstev si podruhé za sebou obhájily Rusky. Ve vodním pólu brali zlato Maďaři a Nizozemky.

Tabulka 47 – olympijští vítězové – Peking 2008

50 m volný způsob	Cesar Cielo Filho (Bra)	21,30
100 m volný způsob	Alain Bernard (Fra)	47,21
200 m volný způsob	Michael Phelps (USA)	1:42,96
400 m volný způsob	Pak Tae-Hwam (Korea)	3:41,86
1500 m volný způsob	Usáma Mellúli (Tun)	14:40,84
100 m znak	Aaron Peirsol (USA)	52,54
200 m znak	Ryan Lochte (USA)	1:53,94
100 m prsa	Kosuke Kitadžima (Jap)	58,91
200 m prsa	Kosuke Kitadžima (Jap)	2:07,64
100 m motýlek	Michael Phelps (USA)	50,58
200 m motýlek	Michael Phelps (USA)	1:52,03
200 m polohový závod	Michael Phelps (USA)	1:54,23

⁹³ ŽURMAN, Alexandr, Vladimír TIKAL a Ladislav JOSEF. *Peking 2008: XXIX. hry*. Praha: Olympia, 2008. Sport v obrazech. ISBN 978-80-7376-100-4.

400 m polohový závod	Michael Phelps (USA)	4:03,84
4 x 200 volný způsob	USA	6:58,56
4 x 100 polohový závod	USA	3:29,34
4 x 100 m volný způsob	USA	3:08,24
Skoky z prkna	Che Čchung (Čína)	572,90 b.
Skoky z věže	Matthew Mitcham (Aus)	537,95 b.
Skoky z prkna – synchro.	Čína	469,08 b.
Skoky z věže – synchro.	Čína	468,18 b.
Vodní pólo	Maďarsko	
10 km	M. van der Weijden (Niz)	1:51:51,6

Tabulka 48 – olympijské vítězky – Peking 2008

50 m volný způsob	Britta Steffenová (Něm)	24,06
100 m volný způsob	Britta Steffenová (Něm)	53,12
200 m volný způsob	Federica Pellegriniová (Ita)	1:54,82
400 m volný způsob	Rebecca Adlingtonová (VB)	4:03,22
800 m volný způsob	Rebecca Adlingtonová (VB)	8:14,10
100 m znak	Natalie Coughlinová (USA)	58,96
200 m znak	Kirsty Coventryová (Zim)	2:05,24
100 m prsa	Leisel Jonesová (Aus)	1:05,17
200 m prsa	Rebecca Soniová (Aus)	2:20,22
100 m motýlek	Lisbeth Trickettová (Aus)	56,73
200 m motýlek	Liou C´-Ke (Čína)	2:04,18
200 m polohový závod	Stephanie Riceová (Aus)	2:08,45

400 m polohový závod	Stephanie Riceová (Aus)	4:29,45
4 x 100 m volný způsob	Nizozemsko	3:33,76
4 x 100 m polohový závod	Austrálie	3:52,69
4 x 200 m volný způsob	Austrálie	7:44,31
Skoky z prkna	Guo Jing – Jing (Čína)	415,35 b.
Skoky z věže	Čchen – Žuo – lin (Čína)	447,70 b.
Skoky z prkna – synchro.	Čína	343,50 b.
Skoky z věže - synchro	Čína	363,54 b.
Synchro. Plav. dvojic	Rusko	99,833 b.
Synchron. plav. družstev	Rusko	99,500 b.
Vodní pólo	Nizozemsko	
10 km	Larisa Ilčenková (Rus)	1:59:27,7

6.29 XXX. OLYMPIJSKÉ HRY – LONDÝN 2012

Po třetí v historii novodobých olympiád se pořadatelství vrací do Londýna. Hry se konaly ve dnech 27. července až 12. srpna. Her se zúčastnilo 10 820 sportovců z celkem 204 zemí. Slavnostní zahájení proběhlo 27. července, ale některá sportovní klání proběhla již dva dny předem. Od 28. července se rozběhla hlavní část her s většinou sportovních disciplín.

Z olympijského programu byl vyřazen baseball a softball. Česko zde mělo zastoupení v podobě 133 sportovců, kteří vybojovali čtyři zlaté, tři stříbrné a čtyři bronzové medaile. Nejcennější kov z Londýna si domů odvezla Miroslava Topinková Knapková ve skifu, David Svoboda v moderním pětiboji, Barbora Špotáková v hodů oštěpem a Jaroslav Kulhavý v horských kolech. Nejúspěšnějším sportovcem olympijských her se stal americký plavec Michael Phelps, sice už ne s takovou náloží zlatých medailí

jako v Pekingu, ale i tak mu to na tento úspěch stačilo. Česká republika se v celkovém hodnocení zemí umístila na 19. místě.⁹⁴

V plaveckém bazénu jsme tentokrát nemohli vidět vysoký počet světových rekordů, jelikož plavecké federace zakázala tzv. polyuretanové plavky, které k většině světovým rekordům hodně dopomohly. I tak se ale některým plavcům hranici světového rekordu podařilo posunout. Mezi takové patří například americká plavkyně Missy Franklinová, která vytvořila světový rekord v trati na 200 znak a vybojovala si tak zlatou medaili. Druhou zlatou medaili přidala na poloviční znakové trati. Další plavkyní, které překonala světový rekord je Číňanka Jie Š' - Wen v disciplíně 400 m polohový závod vytvořila rekord o čase 4:28,43 a k této zlaté medaili přidala ještě jednu, taktéž na poloviční trati 200 m polohový závod. Mezi muži vytvořil světový rekord Sun Jang z Číny na 1500 m volný způsob a časem 14:31,02 si tak zajistil zlatou medaili. Za Česko se v plavání ukázalo celkem 7 sportovců, kteří ale bohužel na medaile nedosáhli. Nejlepší umístění si odvážela znakařka Simona Baumrtová, která se probojovala v obou znakových tratích do semifinále. Na 100 m znak skončila na 10. místě a na 200 m znak na místě 14. Michael Phelps si odvezl čtyři zlaté a dvě stříbrné medaile.

V dálkovém plavání na 10 km nás tentokrát reprezentovala pouze Jana Pechanová, která svým výkonem 1:58:52,8 skončila na 9. místě.

V synchronizovaném plavání si svou dominanci opět potvrdily ruské závodnice, které si po třetí v řadě obhájily zlatou medaili z obou kategorií. Stejně tak si svou dominanci opět potvrdila Čína ve skocích do vody. V ženské kategorii všechny čtyři disciplíny vyhrály Číňanky a v mužské kategorii se o zlato rozdělili v jednotlivcích Američan Bouda ve skoku z věže a Rus Zacharov ve skoku z prkna, ovšem obě disciplíny v synchronním podání opět ovládli Číňané.

Tabulka 49 – olympijští vítězové – Londýn 2012

50 m volný způsob	Florent Manadou (Fra)	21,34
100 m volný způsob	Nathan Adrian (USA)	47,52
200 m volný způsob	Yannick Angel (Fra)	1:43,14

⁹⁴ Olympic.cz > Londýn 2012. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 14.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/57--londyn-2012>

400 m volný způsob	Sun Jang (Čína)	3:40,14
1500 m volný způsob	Sun Jang (Čína)	14:31,02
100 m znak	Matt Grevers (USA)	52,16
200 m znak	Tyler Clary (USA)	1:53,41
100 m prsa	C.van der Burgh (JAR)	58,46
200 m prsa	Daniel Gyurta (Maď)	2:07,28
100 m motýlek	Michael Phelps (USA)	51,21
200 m motýlek	Chad le Clos (JAR)	1:52,96
200 m polohový závod	Michael Phelps (USA)	1:54,27
400 m polohový závod	Ryan Lochte (USA)	4:05,8
4 x 200 volný způsob	USA	6:59,7
4 x 100 polohový závod	USA	3:29,35
4 x 100 m volný způsob	FRA	3:09,93
Skoky z prkna	Zacharov (Rus)	555,91 b.
Skoky z věže	Bouida (USA)	568,65 b.
Skoky z prkna – synchro.	Čína	477,0 b.
Skoky z věže – synchro.	Čína	486,78 b.
Vodní pólo	Chorvatsko	
10 km	Ousama Mellouli (Tun)	1:49:55,1

Tabulka 50 – olympijské vítězky – Londýn 2012

50 m volný způsob	R. Kromowidjojová (Niz)	24,05
100 m volný způsob	R. Kromowidjojová (Niz)	53,0
200 m volný způsob	Sllisou Schmittová (USA)	1:53,61

400 m volný způsob	Camille Muffatová (Fra)	4:01,45
800 m volný způsob	Katie Ledecky (USA)	8:14,63
100 m znak	Missy Franklinová (USA)	58,33
200 m znak	Missy Franklinová (USA)	2:04,06
100 m prsa	Rūta Meilutytė (Lit)	1:05,47
200 m prsa	Rebecca Soniová (USA)	2:19,59
100 m motýlek	Dana Vollmerová (USA)	55,98
200 m motýlek	Tiao Liou – Jang (Čína)	2:04,06
200 m polohový závod	Jie Š'-Wen (Čína)	2:07,57
400 m polohový závod	Jie Š'-Wen (Čína)	4:28,43
4 x 100 m volný způsob	Austrálie	3:33,15
4 x 100 m polohový závod	USA	3:52,05
4 x 200 m volný způsob	USA	7:42,92
Skoky z prkna	Wu Min-Sia (Čína)	414,00 b.
Skoky z věže	Čchen Zuo-Lin (Čína)	422,30 b.
Skoky z prkna – synchro.	Čína	346,40 b.
Skoky z věže - synchro	Čína	368,40 b.
Synchro. Plav. dvojic	Rusko	98,900 b.
Synchron. plav. družstev	Rusko	197,030 b.
Vodní pólo	USA	
10 km	Éva Rízsotová (Mad')	1:57:38,2

6.30 XXXI. OLYMPIJSKÉ HRY – RIO DE JANEIRO 2016

Hry v brazilském Rio de Janeiru probíhaly ve dnech 5. až 21. srpna roku 2016. Rio de Janeiro je první jihoamerické město, ve kterém se konaly olympijské hry. Na tyto hry se sjelo 11 303 sportovců z celkem 207 zemí, což byl nový rekord v počtu zúčastněných zemí na olympijských hrách. Poprvé se her utkal Jižní Sudán a Kosovo.

Dva týdny před začátkem her Brazilská federální policie zatkla islámskou džihádistskou teroristickou skupinu, která plánovala na hrách podobný útok, jaký se uskutečnil roku 1972 v Mnichově. Oproti hrám v Londýně byl malý zájem diváků. Viceprezident Mezinárodního olympijského výboru uvedl, že Rio 2016 bylo nejtěžšími hrami a počet diváků byl zklamáním.

Česko na tyto hry vyslalo 104 sportovců, kteří vybojovali celkem 10 cenných medailí. Jedinou zlatou medaili pro Českou republiku vybojoval judista Lukáš Krpálek v kategorii do 100 kg. Stříbrné medaile padly celkem dvě, a to pro kajakáře Josefa Dostála a cyklista Jakub Kulhavý. Bronzová medaile pro české reprezentanty získala celkem sedmkrát – Jiří Prskavec, Ondřej Synek, Petra Kvitová, Barbora Špotáková, smíšená čtyřhra v tenisu, tenisová čtyřhra žen a družstvo rychlostní kanoistiky.⁹⁵

V plaveckém bazénu padlo šest světových a čtyři olympijské rekordy. Rekordy překonávaly především ženy. Dva světové rekordy má na kontě Katie Ledecky z USA, která rekord zaplavala při trati 400 a 800 m volný způsob, čímž si zajistila v obou disciplínách prvenství. O další rekord se zasloužila maďarská reprezentantka Katinka Hosszuová na trati 400 m polohový závod, a to časem 2:06,58, a dále pak Švédka Sarah Sjöströmová na trati 100 m motýlek a v poslední řadě australská štafeta na 4 x 100 m volný způsob časem 3:30,65. V mužské kategorii zaplavoval jediný světový rekord Adam Peaty z Ameriky na trati 100 m prsa časem 57,13 sekund. Legenda bazénu, americký plavec Michael Phelps, odjížděl z Ria s pěti zlatými a jednou stříbrnou medailí.

Českou plaveckou výpravu tvořilo 8 plavců. Žádný z nich se bohužel nedostal ani do semifinálových rozplaveb, a tak nejlepší umístění získal pražský Jan Micka, který se na trati 1 500 m volný způsob časem 14:58,69 umístil na 12. místě. Další reprezentantkou,

⁹⁵ Olympic.cz > Rio de Janeiro 2016. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 14.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/60--rio-de-janeiro-2016>

kteřá startovala ve třeř disciplínách byla Simona Baumrtová, jejíř nejlepší umístění bylo na 100 m znak s časem 1:01,08 na 17. místě. Česká řenská řtafeta na 4 x 100 m polohový závod ve složení Baumrtová, Svěcená, Moravčíková a Seemanová byla diskvalifikována kvůli předčasnému startu jak na prsařskou, tak i kraulovou část.

V dálkovém plavání jsme měli opět jen jednu závodnici, známou Janu Pechanovou, kteřá svým výkonem 1:59:07,7, což je o 15 sekund horří výkon, než zaplavala v Londýně, skončila na 19. místě.

Skoky do vody v řenské i mužské kategorii tradičně ovládla Čína. Jedinou zlatou medaili v kategorii mužů ve skoku z prkna v synchronizované dvojici získali reprezentanti Velké Británie. Řenské zlaté pozice patřily po několikáté za sebou Číně.

Stejně jako Čína několik let dominuje ve skocích do vody, tak ruské akvabely se mohou chlubit dalřím prvenstvím v obou kategoriích.

Vodní Pólo v mužské kategorii vyhrálo Srbsko, stříbrná pozice patřila Chorvatům a bronz si vybojovali Italové. V řenské kategorii zvítězily Američanky, které ve finálovém zápase porazily řeny z Itálie a bronzovou medaili si odváželo družstvo Ruska.

Tabulka 51 – olympijřtí vítězové – Rio de Janeiro 2016

50 m volný způsob	Anthony Ervin (USA)	21,40
100 m volný způsob	Kyle Chalmers (Aus)	47,58
200 m volný způsob	Sun Jang (Čína)	1:44,65
400 m volný způsob	Mack Horton (Aus)	3:41,55
1500 m volný způsob	Gregorio Paltrinieri (Ita)	14:34,57
100 m znak	Ryan Murphy (USA)	51,97
200 m znak	Ryan Murphy (USA)	1:53,62
100 m prsa	Adam Peaty (VB)	57,13
200 m prsa	Dmitrij Baladin (Kaz)	2:07,46
100 m motýlek	Joseph Schooling (Sin)	50,39
200 m motýlek	Michael Phelps (USA)	1:53,36

200 m polohový závod	Michael Phelps (USA)	1:54,66
400 m polohový závod	Kosuke Hagino (Jap)	4:06,05
4 x 200 volný způsob	USA	7:00,66
4 x 100 polohový závod	USA	3:27,95
4 x 100 m volný způsob	USA	3:09,92
Skoky z prkna	Cao Yuan (Čína)	547,60 b.
Skoky z věže	Chen Aisen (Čína)	585,30 b.
Skoky z prkna – synchro.	Velká Británie	454,32 b.
Skoky z věže – synchro.	Čína	496,98 b.
Vodní pólo	Srbsko	
10 km	Ferry Wertman (Niz)	1:52:59,8

Tabulka 52 – olympijské vítězky – Rio de Janeiro 2016

50 m volný způsob	Pernille Blume (Dán)	24,7
100 m volný způsob	Penny Oleksiaková (Kan)	52,7
	Simone Manuelová (USA)	52,7
200 m volný způsob	Katie Ledecky (USA)	1:53,73
400 m volný způsob	Katie Ledecky (USA)	3:56,46
800 m volný způsob	Katie Ledecky (USA)	8:04,79
100 m znak	Katinka Hosszuová (Mad)	58,45
200 m znak	Maya Diradoorová (USA)	2:05,99
100 m prsa	Lilly King (USA)	1:04,93
200 m prsa	Rie Kaneto (Jap)	2:20,3
100 m motýlek	Sarah Sjöströmová (Švé)	55,48

200 m motýlek	Mireia Belmonteová (Špa)	2:04,85
200 m polohový závod	Katinka Hosszuová (Maď)	2:06,58
400 m polohový závod	Katinka Hosszuová (Maď)	4:26,36
4 x 100 m volný způsob	Austrálie	3:30,65
4 x 100 m polohový závod	USA	3:53,13
4 x 200 m volný způsob	USA	7:43,03
Skoky z prkna	Shi Tingmao (Čína)	406,05 b.
Skoky z věže	Ren Qian (Čína)	439,25 b.
Skoky z prkna – synchro.	Čína	345,6 b.
Skoky z věže - synchro	Čína	354 b.
Synchro. Plav. dvojic	Rusko	194,9910 b.
Synchron. plav. družstev	Rusko	196,1439 b.
Vodní pólo	USA	
10 km	S.van Rouwendaalová (Niz)	1:56:32,1

6.31 XXXII. OLYMPIJSKÉ HRY – TOKIO 2020

Letní olympijské hry, původně plánované na přelom července a srpna roku 2020, byly z důvodu probíhající pandemie koronaviru přesunuty na rok 2021.

6.32 STRUČNÝ PŘEHLED ZMĚN

V následující tabulce jsou shrnuty změny v plaveckém programu.

Tabulka 53 - shrnutí změn olympijského programu

PAŘÍŽ 1900	<ul style="list-style-type: none"> - Nový plavecký program-200 m VZ, 1000 m VZ, 4000 m VZ, 200 m Z, 200 m s překážkami, plavání pod vodou, 200 m družstev - Nově zařazeno vodní pólo
ST. LOUIS 1904	<ul style="list-style-type: none"> - Nově zařazeno plavání „prsním stylem“ - Závodů v yardových tratích- 50 y VZ,100 y VZ, 220 y VZ, 440 y VZ, 880 y VZ, 1 míle VZ, 100 y Z, 440 y P, 4 x 50 y VZ, skok se splýváním na dálku - Nově zařazeny skoky z věže
LONDÝN 1908	<ul style="list-style-type: none"> - Nový systém postupu z rozplaveb do semifinále, ze semifinále do finále o 4 závodníků - Nový plavecký program-100 m VZ, 400 m VZ, 1500 m VZ, 100 m Z, 200 m P, 4 x 200 m VZ - Plavání v 100 metrů dlouhém bazénu (ubyl počet obrátek) - Skoky do vody: přibyl skok z prkna
STOCKHOLM 1912	<ul style="list-style-type: none"> - 1. start žen na 100 m VZ a 4 x 100 m VZ - U mužů přibyla disciplína 400 m P - Do olympijského programu zařazen moderní pětiboj (plavání součástí)
ANTVERPY 1920	<ul style="list-style-type: none"> - Ženský plav. program rozšířen o 300 m VZ - Skoky do vody – 1. start žen
PAŘÍŽ 1924	<ul style="list-style-type: none"> - Vyřazení disciplíny 400 m P mužů a 300 m VZ žen

	<ul style="list-style-type: none"> - Ženský plav. program rozšířen o 400 m VZ, 100 m Z a 200 m P - Bazén o 8 drahách, ve finále 6 závodníků
BERLÍN 1936	<ul style="list-style-type: none"> - K vidění první kotoulová obrátka v podání A. Kiefera - Američtí plavci při prsou přenášely paže vzduchem – první podoba motýlka
MELBOURNE 1956	<ul style="list-style-type: none"> - Poprvé v historii OH se závodilo v krytém bazénu - Zařazení plaveckého způsobu motýlek - Plavecký program rozšířen o 200 m M muži a 100 m M ženy
ŘÍM 1960	<ul style="list-style-type: none"> - Nově zařazena ženská štafeta 4 x 100 m PZ
TOKIO 1964	<ul style="list-style-type: none"> - Nově přidaná disciplína 400 m PZ žen i mužů. - Změna ze 100 m Z na 200 m Z
MEXIKO 1968	<ul style="list-style-type: none"> - Program rozšířen u mužů-200 m VZ, 100 m Z, 100 m P, 100 m M, 200 m PZ - Program rozšířen u žen- 200 m VZ, 800 m VZ, 200 m Z, 100 m P, 200 m M, 200 m PZ
MNICHOV 1972	<ul style="list-style-type: none"> - Renovace pravidel ve vodním pólu
MONTREAL 1976	<ul style="list-style-type: none"> - Vyřazeny disciplíny 200 m PZ mužů i žen a 4 x 100 m VZ mužů
LOS ANGELES 1984	<ul style="list-style-type: none"> - Zpět zařazeny disciplíny 200 m PZ mužů i žen a 4 x 100 m VZ mužů - Nově na programu synchronizované plavání – kategorie jednotlivkyň a dvojic
SOUL 1988	<ul style="list-style-type: none"> - Nově zařazena disciplína 50 m VZ mužů i žen
ATLANTA 1996	<ul style="list-style-type: none"> - Nově zařazena disciplína 4 x 200 m VZ ženy

	<ul style="list-style-type: none"> - Synchronizované plavání – kategorie jednotlivkyň a dvojic nahrazena kategorií družstev
SYDNEY 2000	<ul style="list-style-type: none"> - Do olympijského programu zařazen triatlon (plavání součástí) - Zařazení kategorie dvojic v synchronizovaném plavání zpět do programu - Skoky do vody – nově kategorie synchronních skoků z věže i prkna u mužů i žen - 1. účast žen ve vodním pólu - 1. účast žen v moderním pětiboji
PEKING 2008	<ul style="list-style-type: none"> - Přidán plavecký maraton na 10 km
LONDÝN 2012	<ul style="list-style-type: none"> - Zákaz polyuretanových plavek

7 DISKUZE

Ve své diplomové práci, která nese název „Vznik a vývoj vybraných plaveckých sportů v rámci novodobých olympijských her“ jsem vycházela z množství prostudované odborné literatury.

Má diplomová práce směřovala k naplnění cílů a úkolů, které jsem si předem stanovila. Hlavním cílem mé práce bylo vytvořit chronologicky seřazený přehled vývoje plavání a plavecký sportů v rámci novodobých olympijských her. K tomuto cíli bylo potřeba splnit ještě cíle „menší“, které tomu předcházely.

Prvním úkolem, který bylo potřeba splnit, bylo nashromáždit optimum informací, které jsem získávala z odborné literatury nebo z internetových zdrojů. Následně z dostupných informací jsem jako první stručně popsala historii olympijských her v antice. Na tuto část jsem čerpala především z publikace od pana Dovalila, která nesla název „Olympismus“. Informace jsem si ověřovala i v dalších publikacích, případně internetových zdrojích. Nicméně vzhledem k tomu, že je to historické téma, informace se v různých publikacích lehce lišily, avšak podstata zůstávala stejná. Kromě olympijských her v Antice popisují v první části mé diplomové práce také vývoj plavání ve světě a v našich zemích. Pro tyto informace jsem zvolila publikaci od pana Hocha – Plavání (Teorie a didaktika), který první část své knihy věnoval právě historii plavání. Některé poznatky jsem doplňovala i z uvedených diplomových prací, které jsou řádně ocitovány.

Dalším úkolem mé kvalifikační práce bylo vytvořit základní představu o historii olympijských her a následně zachytit vývoj plaveckých sportů, tedy především plavání. Každé olympijské hry od roku 1896 až po rok 2020 mají svou vlastní kapitolu, kde v úvodu popisují základní informace, jako byl počet zúčastněných, přidané či odebrané sporty z programu olympijských her, případně významné události spojené s konáním her. Následně po krátkém úvodu jsem rozepsala plavání, výkony a nejlepší plavce daných her. Stručně jsem se zmínila i o plaveckých sportech, konkrétně o vodním pólu, skoků do vody a synchronizovanému plavání. Výsledky olympijských vítězů jsem zaznamenala do tabulky i s příslušným časem či bodováním. Informace jsem čerpala z více publikací, jelikož ve starších olympijských hrách se údaje dost lišily. Někdy jsem nenašla shodný údaj, co se týče počtu účastníků, někdy jsem dokonce našla i různé termíny konání her. V tomto

případě jsem nejčastěji citovala informace z publikací „Kronika olympijských her“ a „Olympijské hry v obrazech“, kde byly přehledně popsány i události, které předcházely daným hrám. U některých olympijských her jsem využila publikace, které byly věnovány vyloženě jen těm daným hrám, jako například kniha o olympijských hrách v Sydney, či Athénách. V dnešní době, s možností vyhledávání informací na internetu, bylo pro mě těžší získat informace o mladších olympijských hrách, než o těch starších.

Mým posledním úkolem bylo vytvořit chronologicky seřazený přehled vývoje plavání v rámci novodobých olympijských her. Přehled jsem zaznamenala do tabulky, ve které je možnost si najít danou změnu, či inovaci pod příslušným rokem. Je to takový souhrn rozepsaných olympijských her v jedné tabulce.

Díky této diplomové práci jsem si prohloubila znalosti z oblasti historie plavání a musím říct, že jsem byla překvapena, jak rychle šla výkonnost plavců nahoru. Časy, které jsou uvedené v tabulce světových rekordů se nepříliš liší od časů zaplavaných například již v roce 1956. Nejlépe je posun výkonnosti plavců vidět na disciplíně 1 500 m volný způsob, která byla zařazena již v roce 1908 na hry v Londýně a tehdejší vítěz zaplaval tuto trať v čase 22:48,4. Už v roce 1980 v Moskvě ale došlo k prolomení 15minutové hranice, což je bezmála o neuvěřitelných 8 minut lepší výkon.

I přes velké množství informací a rozdíly v jejich publikování si myslím, že se mi stanovené úkoly povedlo splnit a vytvořila jsem přehlednou práci, která splňuje stanovený cíl.

8 ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo vytvořit přehled vývoje plavání a plaveckých sportů v rámci novodobých olympijských her v letech 1896 – 2020.

Ke zpracování kvalifikační práce byla použita metoda historická, jejíž podstatou je srovnání informací a obecných závěrů ke kterým došly historické vědy. Úkolem tedy bylo nashromáždit co nejvíce informací z dostupných zdrojů vzhledem k cíli práce a následně vytvořit chronologický přehled vývoje tohoto sportovního odvětví. K lepšímu přehledu práce jsem zvolila následující strukturu:

- 1) Historie olympismu – v této kapitole se věnuji obecně historii olympijských her již v antickém období a následně historii novodobých her. Součástí této části je také vývoj českého olympismu.
- 2) Vývoj plavání a plaveckých sportů – druhá kapitola stručně popisuje vývoj plavání jak ve světě, tak v našich zemích. Následně se zde zabývám i vznikem Mezinárodní plavecké federace
- 3) Plavání a plavecké sporty na OH – kapitola, která zaujímá podstatnou část diplomové práce, popisuje jednotlivé olympijské hry seřazené chronologicky za sebou, a to v období od roku 1896 až do roku 2020. V této části je možné vidět, jak se vyvíjel plavecký program a jak šla výkonnost plavců rapidně nahoru. Časy z uvedených olympiád jsou k vidění ve výsledkových tabulkách, které jsou rozděleny na mužské a ženské kategorie a samozřejmě i na disciplíny.

Závěrem bych chtěla podotknout, plavecká výkonnost stále roste a každou další olympiádou jsou hranice lidské výkonnosti posunuty dále.

9 RESUMÉ

V této diplomové práci se zabývám vývojem především plavání, okrajově i plaveckých sportů, a to v rámci novodobých olympijských her. Hlavním cílem této diplomové práce bylo vytvořit přehled o historii vývoje plavání a plaveckých sportů v rámci novodobých olympijských her. Celá práce je rozdělena do tří kapitol. Stěžejní část této práce je kapitola, kde popisuji jednotlivé olympijské hry, jak se změnil plavecký program a jak plavci posouvají hranice výkonů, což je možné vidět z výsledkových tabulek, které jsou u každé olympiády vypsány zvlášť.

In my diploma thesis I deal primarily with the development of swimming and marginally with the development of swimming sports within the Modern Olympic Games. The main goal of my diploma thesis was to create an overview of history of the development of swimming and swimming sports within the Modern Olympic Games. The thesis is divided into three chapters. The crucial part of this thesis is a chapter where I describe individual Olympic Games, how the swimming program has changed and the change of pushing the limits of performance by swimmers (which can be seen from the results in attached tables listed for each Olympic games).

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) COUBERTIN, Pierre de. *Olympijské paměti*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1977. 195 s.
- 2) ČECHOVSKÁ, Irena a MILER, Tomáš. *Didaktika plavání: vybrané kapitoly*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. 305 stran. ISBN 978-80-246-4283-3
- 3) DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Atlanta 1996: hry XXVI. olympiády*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1996. 175^s. ISBN 80-7033-423-1.
- 4) DOBROVODSKÝ, Vladimír. *Olympijské hry v obrazech: z dějin novodobých olympijských her - letních od I. her roku 1896 v Aténách k XXII. hrám roku 1980 v Moskvě*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1980. 379 s.
- 5) DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7.
- 6) FORMÁNEK, Jaroslav. *Triatlon: historie, trénink, výsledky*. Praha: Olympia, 2003. ISBN 80-7033-567-X.
- 7) GREXA, Ján a STRACHOVÁ, Milena. *Dějiny sportu: přehled světových a českých dějin tělesné výchovy a sportu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 235 s. ISBN 978-80-210-5458-5.
- 8) HOCH, Miloslav aj. *Plavání: Teorie a didaktika: Učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 171 s. Učebnice pro vysoké školy.
- 9) JOSEF, Ladislav, NOVÁKOVÁ, Marcela, ed. *Athény 2004: hry XXVIII. olympiády*. Praha: Olympia, 2004. Sport v obrazech. ISBN 80-7033-857-1.
- 10) Kolektiv autoru. *Hry XXIV. Olympiády Soul 1988*. Praha: Olympia, 1989
- 11) *Kronika olympijských her 1896-1996*. Knižní klub, ©1996. 312 s. ISBN 80-85873-53-2.
- 12) MOTYČKA, Jaroslav. *Teorie plaveckých sportů: plavání, synchronizované plavání, vodní pólo, skoky do vody, záchrana tonoucích*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 202 s. ISBN 80-210-2711-8 .
- 13) NOVÁKOVÁ, Alice. *Plavecké sporty v České republice v letech 1961 - 1975*. Praha, 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Plavecké sporty. Vedoucí práce Miler, Tomáš.

- 14) PARKÁN, F. *Znovuzkříšení olympijských her*. In Předěly staletí, české a světové dějiny v horizontech věků. Praha: LN, 2000, S.56-73
- 15) PLÍVOVÁ, Silvie. *Vývoj plavání a plaveckých sportů v historii olympijských her*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta tělesné výchovy a sportu. Vedoucí práce Miler, Tomáš.
- 16) PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry*. Praha:Olympia, 1984
- 17) SCHALLER, Gérard a KOVÁŘ, Pavel. *Olympijské hry 1896-2004: od Athén k Athénám*. 1. vyd. Praha: Olympia ve spolupráci s Českým olympijským výborem, [2004]. 359 s. ISBN 80-7033-852-0.
- 18) SRB, Vladimír. *Století plaveckých sportů v našich zemích*. První vydání. Praha: Mladá fronta, 2018. 255 stran, 22 nečíslovaných stran obrazových příloh. Edice Českého olympijského výboru. ISBN 978-80-204-5258-0 .
- 19) SVOBODA, David. *Historický vývoj moderního pětiboje na olympijských hrách*. 2012. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. Vedoucí práce Kovářová, Lenka.
- 20) ŽURMAN, Alexandr et al. *Sydney 2000: hry XXVII. olympiády*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 2000. 175 s. ISBN 80-7033-197-6.
- 21) ŽURMAN, Alexandr, Vladimír TIKAL a Ladislav JOSEF. *Peking 2008: XXIX. hry*. Praha: Olympia, 2008. Sport v obrazech. ISBN 978-80-7376-100-4.

Internetové zdroje

- 1) Olympic.cz > Mezinárodní olympijský výbor. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/text/24--mezinarodni-olympijsky-vybor>
- 2) Olympic.cz > Historie. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/text/25--historie>
- 3) Olympic.cz > Londýn 2012. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 14.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/57--londyn-2012>

- 4) Olympic.cz > Rio de Janeiro 2016. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 14.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/60--rio-de-janeiro-2016>
- 5) Olympic.cz > Triatlon. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 16.04.2021]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/sport/28--triatlon>
- 6) ČSPS. ČSPS [online]. Copyright © 2021 All Rights Reserved. [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://www.czechswimming.cz/>
- 7) Plavání (příručka pro studující tělovýchovné obory) - PDF Free Download. Představujeme Vám pohodlné a bezplatné nástroje pro publikování a sdílení informací. [online]. Copyright © DocPlayer.cz [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/5543050-Plavani-prirucka-pro-studujici-telovychovne-obory.html>

11 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Olympijští vítězové - Athény 1896.....	20
Tabulka 2 - olympijští vítězové – Paříž 1900.....	22
Tabulka 3 - olympijští vítězové – St. Louis 1904.....	24
Tabulka 4 - olympijští vítězové – Londýn 1908.....	26
Tabulka 5 - olympijští vítězové – Stockholm 1912.....	28
Tabulka 6 – olympijské vítězky – Stockholm 1912.....	28
Tabulka 7 – olympijští vítězové – Antverpy 1920.....	30
Tabulka 8 – olympijské vítězky – Antverpy 1920.....	31
Tabulka 9 – olympijští vítězové – Paříž 1924.....	33
Tabulka 10 – olympijské vítězky – Paříž 1924.....	33
Tabulka 11 – olympijští vítězové – Amsterdam 1928.....	35
Tabulka 12 – olympijské vítězky – Amsterdam 1928.....	36
Tabulka 13 – olympijští vítězové – Los Angeles 1932.....	37
Tabulka 14 – olympijské vítězky – Los Angeles 1932.....	38
Tabulka 15 – olympijští vítězové – Berlín 1936.....	40
Tabulka 16 – olympijské vítězky – Berlín 1936.....	40
Tabulka 17 – olympijští vítězové – Londýn 1948.....	42
Tabulka 18 – olympijské vítězky – Londýn 1948.....	43
Tabulka 19 – olympijští vítězové – Helsinky 1952.....	45
Tabulka 20 – olympijské vítězky – Helsinky 1952.....	45
Tabulka 21 – olympijští vítězové – Melbourne 1956.....	48
Tabulka 22 – olympijské vítězky – Melbourne 1956.....	48
Tabulka 23 – olympijští vítězové – Řím 1960.....	50
Tabulka 24 – olympijské vítězky – Řím 1960.....	50
Tabulka 25 – olympijští vítězové – Tokio 1964.....	52
Tabulka 26 – olympijské vítězky – Tokio 1964.....	53
Tabulka 27 - olympijští vítězové – Mexiko 1968.....	55
Tabulka 28 – olympijské vítězky – Mexiko 1968.....	56
Tabulka 29 – olympijští vítězové – Mnichov 1972.....	58
Tabulka 30 – olympijské vítězky – Mnichov 1972.....	59
Tabulka 31 – olympijští vítězové – Montreal 1976.....	60
Tabulka 32 – olympijské vítězky – Montreal 1976.....	61
Tabulka 33 – olympijští vítězové – Moskva 1980.....	63
Tabulka 34 – olympijské vítězky – Moskva 1980.....	64
Tabulka 35 – olympijští vítězové – Los Angeles 1984.....	65
Tabulka 36 – olympijské vítězky – Los Angeles 1984.....	66
Tabulka 37 – olympijští vítězové – Soul 1988.....	69
Tabulka 38 – olympijské vítězky – Soul 1988.....	69
Tabulka 39 - olympijští vítězové - Barcelona 1992.....	72
Tabulka 40 - olympijské vítězky - Barcelona 1992.....	72
Tabulka 41 – olympijští vítězové – Atlanta 1996.....	75
Tabulka 42 – olympijské vítězky – Atlanta 1996.....	76
Tabulka 43 – olympijští vítězové – Sydney 2000.....	78
Tabulka 44 – olympijské vítězky – Sydney 2000.....	79
Tabulka 45 – olympijští vítězové – Athény 2004.....	82

Tabulka 46 – olympijské vítězky – Athény 2004	83
Tabulka 47 – olympijské vítězky – Peking 2008	85
Tabulka 48 – olympijské vítězky – Peking 2008	86
Tabulka 49 – olympijské vítězky – Londýn 2012	88
Tabulka 50 – olympijské vítězky – Londýn 2012.....	89
Tabulka 51 – olympijské vítězky – Rio de Janeiro 2016	92
Tabulka 52 – olympijské vítězky – Rio de Janeiro 2016.....	93
Tabulka 53 - shrnutí změn olympijského programu	95